

Årsrapport

2019

BÆRUM KOMMUNE

Årets rapport

Rapporteringen til kommunestyret for 2019 skjer gjennom to dokumenter – årsregnskap og årsrapport. I tillegg utarbeides en finansrapport som redegjør for oppnådd avkastning og risiko i finansforvaltningen, og som følger behandlingen av årsrapporten.

I årsregnskapet presenteres detaljerte taloppstillinger over kommunens økonomiske virksomhet samt forklarende noter. Årsrapporten inneholder årsberetningen, redegjør for økonomisk utvikling, klima og miljø, tjenestene, medarbeidere og det politiske styringssystemet.

Årsberetningen gir opplysninger om kommunens økonomiske stilling og om andre forhold som er av betydning for kommunen. Den beskriver også etiske forhold og likestilling. I årsberetningen er det også kort kommentert de største avvikene på tjenestene. Videre er det en samlet omtale av de største investeringsprosjektene.

Foto: Frode Menes, Ragnhild I. Hoem, Sofie Meta,
Joyciana de Castro, Gitte Paulsbo, Anne-Marte Lind
Utgitt av Bærum kommune mars 2020
www.baerum.kommune.no

Trykk: Arba AS
Årsrapporten trykkes på miljøvennlig papir

Innhold

01 Lederkommentar	4
Det er viktig å legge grunnlaget for bærekraftige tjenester, klimakloke veivalg og en robust økonomi for Bærum kommune inn i fremtiden.	
02 Årsberetning	6
Rådmannens presentasjon og analyse av kommunens regnskap, utviklingstrekk og viktige hendelser for 2019.	
03 Befolkningsutvikling	21
Befolkning, vekstkomponenter og boligbygging i kommunen.	
04 Klima og miljø	22
Miljøansvaret i kommunen ligger hos alle tjenestesteder, som forutsettes å ta miljø- og klimahensyn innenfor sine virkeområder.	
05 Den økonomiske utviklingen	24
Beskriver trender og gir mer utfyllende informasjon om de ulike delene i regnskapet.	
06 Oppvekst skole	31
Oppvekst skole består av 39 barne- og ungdomsskoler, 1 spesialscole, 3 alternative skoler, kulturscole, PPT og Ungdom og fritid.	
07 Oppvekst barnehage	32
Oppvekst barnehage består av 34 kommunale barnehager, 115 private barnehager/familiebarnehager, barneverntjenesten, helse- og rehabiliteringstjenester til barn og unge, støttekontakter og individuell avlastning.	
08 Pleie og omsorg	33
Bo- og behandlingssentre, omsorgsboliger, ambulerende hjemmetjenester, tjenester til mennesker med utviklingshemming, avlastningstjenester, dagaktivitetssentre, Regionalt aktivitetssentre, Bærum kommunale dagtilbud, tildeling og forvaltning.	
09 Helse og sosial	34
Tjenesten består blant annet av helse- og rehabiliteringstjenester, smittevern, kommuneoverlege, flyktningarbeid, rusoppfølging, boligtilbud og seniorsentrene.	
10 Natur, kultur, fritid og kirke	35
Natur og idrett, Kultur og samarbeid, Bærum bibliotek, Bærum kulturhus, samt kirke og andre religiøse formål.	
11 Tekniske tjenester inkludert plan- og bygningstjenesten	37
Plan- og bygningstjenesten, vei og trafikk, brann- og ulykkesvern, vann, avløp og renovasjon, transport og prosjektenheten.	
12 Organisasjon, styring og utvikling	38
Her omtales sentraladministrasjonen, inkludert IT og Eiendom, samt en beskrivelse av kommunen som arbeidsgiver.	
13 Politisk styringssystem	41
Redegjørelse av det politiske styringssystemet og de politiske disposisjonspostene.	

Kommune for fremtiden

Bærum kommune leverer nok en gang et godt økonomisk resultat. I 2019 er resultatet 231 millioner kroner, noe som skyldes høyere skatteinnngang og avkastning fra fond samt balanse i driften. Det er vi veldig tilfreds med. Men et godt resultat må ikke tilslore de utfordringene som ligger foran oss. Det er nå, og i de kommende 3–5 årene, vi har handlingsrom til å forme fremtidens kommune.

2019 har vært et viktig år for å legge til rette for å møte fremtiden; vi har lagt planene for omstillingsarbeidet, vedtatt viktige føringer for Fornebu og fremtidens byutvikling, etablert oss som kunnskapskommune og tatt viktige skritt i arbeidet for samarbeidet med innbyggere og frivillighet. Sist, men ikke minst er klimaklok kommune i ferd med å befestе seg i bærumssamfunnet.

Tenke langt – handle nå har vært en sentral parole for handlingsprogrammet de seneste årene. Langsiktig tenking er viktig for å forberede kommunen og innbyggerne på behovene som oppstår i årene som kommer. Kommunen må ta langsiktige grep for å kunne møte fremtidige utfordringer på en god måte.

Omstilling 2024 – med kvalitet og bærekraft

Hvorfor? Hva? og Hvordan? Kan vi svare godt og forståelig på de tre spørsmålene har vi et godt grunnlag for et arbeid hvor medarbeidere, tillitsvalgte og vernetjeneste involveres, utfordres og ansvarliggjøres. Det er også et godt grunnlag for innbyggerinvolvering og gode politiske beslutninger.

Omstilling med kvalitet og bærekraft handler blant annet om å:

- legge til rette for å redusere behov for tjenester, blant annet gjennom tidlig innsats og forebygging, mestring og selvhjelpenhet
- vurdere dekningsgrader, enhetskostnader, kvalitet og omfang på tjenestene, basert på kunnskapsbasert planlegging, styring og kvalitetsforbedring – og nye måter å kombinere kvalitet, fag, teknologi og ressurser på
- endre organisering og oppgaveløsning, blant annet ved å etablere større og mer robuste enheter og ved å ta i bruk nye digitale arbeidsformer og mer arealeffektive bygg
- øke effektiviseringstakten med årlige innsparinger

Nye løsninger skal skapes i tett samarbeid med innbyggere, organisasjoner og næringsliv – med vekt på innbyggingsamarbeid, samskaping og tjeneste- og teknologideling.

Planen for Omstilling 2024, versjon 1.0, som involverer hele organisasjonen, ble lagt frem i forbindelse med Handlingsprogrammet 2020–2023.

Sammen om velferd, som handler om utvikling av fremtidens velferdstjenester, skal sees i sammenheng med Omstilling 2024. I det videre arbeidet skal Bærum kommune sikre: 1) riktige tjenester med rett kvalitet og omfang, 2) tjenester med effekt, 3) tverrfaglighet og implementering av en ny samhandlingsmodell, og 4) god og tilgjengelig informasjon om tjenestene til både innbyggere og medarbeidere.

Fornebu og fremtidens byutvikling

Vi utarbeider gode byutviklingsplaner for Sandvika, Fornebu og Bekkestua, som samtidig vektlegger naturverdiene og sikrer grønne korridorer og nye parker og lekearealer for befolkningen. En klimaklok by- og stedsutvikling er en forutsetning for å nå målene i Bærums Klimastrategi 2030 – en bypolitikk som passer Bærum.

Kommunedelplan 3 for Fornebu er vedtatt i kommunestyret – en moderne, tidsriktig og urban plan som legger grunnlaget for videre utvikling på Fornebu med *byen*, *parken* og *landet*. KDP3 legger også grunnlaget for finansiering av skolebygg, barnehager og sykehjem, samt Fornebubanen som etter planene skal stå klar i 2026/2027.

Sandvika står foran en betydelig utvikling, og en aktiv bypolitikk har som ambisjon å styre innhold og utforming av de ulike områdene. Gjennom bevisst byledelse og et

tankesett hvor kultur og kulturelt drevet byutvikling gis plass, vil Sandvika videreutvikles som en mangfoldig og attraktiv by.

Kunnskapskommunen

Kommunen må tenke nytt, og innovasjon er en forutsetning for å møte behovet for omstilling. Bærum kommune har lyktes med å skape en synlig innovasjonskultur. Innsatsen rettes nå mot å ta i bruk løsninger og å hente ut gevinsten av løsningene, og samtidig må kommunen dele kunnskap og erfaringer med samfunnet rundt.

I 2019 inngikk Bærum kommune to viktige samarbeidsavtaler: med NTNU og VID. Samarbeidet skal styrke relasjonene mellom Bærum kommune og NTNU slik at man kan bidra til innovasjon og utvikling av ny kunnskap og kompetanse. Et viktig mål med samarbeidet er å styrke den kunnskapsbaserte utviklingen av de kommunale tjenestene basert på digital og bærekraftig kvalitet.

Frivillighet og innbyggersamarbeid

Bærum kommune har satt en ny dagsorden for hvordan samarbeid mellom innbyggere og kommunen kan utvikles. Utfordringene vi står foran de neste tiårene, vil også kreve et større samfunnsansvar fra alle. Fremtidens Bærum må i langt større grad bygge på aktive innbyggere som tar ansvar og bidrar til fellesskapet.

Innbyggere deltar allerede i ulike roller i foreninger, og som blant annet dugnadsarbeidere, som nabo og som del av et lokalsamfunn. Men det ligger en ubrukt ressurs hos kommunens innbyggere som kan utløses hvis kommunen aktivt inviterer, og i fellesskap med innbyggere og sivilsamfunnet, utvikler arenaer, metoder, arbeidsformer og tilrettelegging for innbyggers deltakelse og engasjement.

Kommunestyret har vedtatt ambisiøse mål for en ny giv i frivilligarbeidet, og en satsing frem mot Frivillighetens år i 2022.

Bærum er et internasjonalt samfunn med over 140 nasjonaliteter. De ressursene som ligger i dette mangfoldet, skal synliggjøres og benyttes. Derfor er det viktig å inkludere det globale Bærum til partnerskap og fellesskap, også med vekt på arbeid og utdanning.

Sluttord

De neste ti årene vil utfordre oss. Omstilling er stikkordet. Spørsmålet er ikke om vi skal omstille oss, men hvordan. Innovasjon, innbyggersamarbeid, frivillighet og samskaping er viktige komponenter som hver for seg og sammen kan medvirke til å utvikle Ett Bærum – med innbyggerne i sentrum.

Tenker langt – handler nå!

Erik Kjeldstadli
kommunedirektør i Bærum

02 ÅRSBERETNING

Årsberetningen er en del av kommunedirektørens samlede rapportering til kommunestyret. Beretningen gir opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske resultat og stilling, samt andre forhold av vesentlig betydning for kommunen. Årsberetningen er ment å være et utfyllende supplement til informasjonen som gis i årsregnskapet. Hvis annet ikke er nevnt, er tallene presentert i løpende kroner.

Nøkkeltall for sunn økonomi

- **Netto driftsresultat** ble 819 millioner kroner, som er 470 mill. høyere enn budsjett. Hovedforklaringene er en bedre skatteinngang enn forventet, høyere premieavvik enn budsjettet, mindreforbruk i sektorene, god avkastning i forvaltningsfondet og lavere renteutgifter enn forutsatt. Resultatgraden ble 7,3 prosent, som er godt over målsettingen på 4 prosent.
- **Egenkapitalfinansieringen** av de ikke-rentable investeringene var på 50 prosent, som er lik målkravet.
- **Bufferfondet**, som er kommunens reservefond, utgjorde 492 mill. ved utgangen av 2019. Dette er på nivå med budsjett. Målkravet er minimum 100 mill. i slutten av hver handlingsprogram-periode.
- **Likviditetsreserven** er redusert med 134 mill. fra 2018 og var 1 759 mill. ved årets slutt. Dette er over målet på 300 mill., og 593 mill. høyere enn budsjettet.

Investeringer 2019

Det var brutto disponibelt 2,7 milliarder kroner til investeringer i 2019. Av dette er 2,2 mrd. eller 82 prosent brukt. Målsettingen er på minimum 70 prosent. Årsaken til mindreforbruket er i hovedsak forsinket oppstart eller for tidsoptimistisk periodisering for flere prosjekt.

Driftsregnskapet for 2019

Brutto driftsresultat ble 1 015 millioner kroner, som er 243 mill. høyere enn budsjett. Dette skyldes i hovedsak en bedre skatteinngang enn budsjettet (7,6 prosent), høyere premieavvik enn budsjettet og et positivt sektorresultat. Brutto driftsresultat er 100 mill. lavere enn i 2018.

Netto avkastning fra forvaltningsfondet var på 11,9 prosent, eller 292 mill. Dette er 192 mill. høyere enn budsjett. Fondets verdi ved utgangen av 2019 er på 2 681 mill. Sammen med lavere netto renteutgifter gir det et netto driftsresultat på 819 mill. Netto resultatet for 2019 er dermed 261 mill. høyere enn i 2018 og 470 mill. høyere enn budsjett.

Driftsregnskapet for 2019 viser, etter budsjetterte avsetninger, avsetning til forvaltningsfondet og øvrige avsetninger, et regnskapsmessig resultat på 231 mill. Kommunedirektøren foreslår at det regnskapsmessige resultatet avsettes til disposisjonsfond investering. Regnskapsmessig resultat er 108 mill. høyere enn i 2018.

Driftsutgiftene har økt med 4,6 prosent og driftsinntektene med 3,0 prosent fra 2018. Dette er tredje året på rad at utgiftsveksten har vært høyere enn inntektsveksten. Dette er en utvikling som ikke kan fortsette i lengden. For å møte de store investeringene og endringene i rammebetingelsene kommunen står overfor de nærmeste årene, er det viktig at utgiftsøkningen ikke overstiger inntektsøkningen. Utviklingen må derfor følges nøye fremover, og nødvendige kostnadseffektiviserende tiltak må gjennomføres.

Avstemming av inntektsførte refusjonskrav fra NAV og mottatte innbetalinger fra NAV har siden innføringen av kommunens nye lønssystem vært utfordrende. Arbeidet med en detaljert totalavstemming for å avdekke reelt utstående med NAV er ajour per 31.12.2018. Totalavstemmingen vil ferdigstilles i 2020. Det ble i 2017 tapsavsatt 25 mill. I 2018 ble det brukt 14,8 mill. av avsetningen, og det ble avsatt tilsvarende ved regnskapsavslutningen 2018. I 2019 er det brukt 3,8 mill. Gjenstående tapsavsetning per 31.12.2019 er vurdert å være tilstrekkelig til å dekke resterende reelle tap.

Tabell 1 viser hovedoversikten for drift med budsjettavvik

Løpende mill. kr	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Budsjett – Regnskap Avvik
DRIFTSBUDSJETT			
Skatteinntekter	-6 646,6	-6 827,1	180,6
Rammetilskudd	-1 474,4	-1 443,7	-30,7
Vertskommunetilskudd PUH	-60,1	-60,5	0,4
Rente og inv. komp. fra staten	-16,1	-14,1	-2,0
Integreringstilskudd flyktninger	-176,5	-171,9	-4,6
Kalk renter og avskrivninger	-126,2	-118,4	-7,8
Sum sentrale inntekter	-8 499,9	-8 635,8	135,9
Driftsrammer: ¹⁾			
Diverse felles til fordeling ²⁾	-19,4	-92,7	73,3
Lønnsreserven	-50,5	-20,8	-29,7
Organisasjon, styring og utvikling	598,6	595,0	3,5
Barn og unge	3 251,7	3 246,1	5,5
Bistand og omsorg	3 254,6	3 241,3	13,4
Miljø, idrett og kultur	689,8	650,8	39,0
Netto driftsutgifter sektorene	7 724,7	7 619,6	105,1
Politisk utvalg	2,8	1,0	1,8
Brutto driftsresultat	-772,4	-1 015,1	242,8
Netto renteutgifter	158,6	127,8	30,8
Kursgevinster, aksjeutbytte	-106,0	-302,4	196,4
Avdrag	370,7	370,8	-0,2
Netto finansutgifter	423,3	196,2	227,0
Netto driftsresultat	-349,1	-818,9	469,8
Overført investeringsbudsjettet	435,4	435,4	
Avsetninger netto	-86,4	152,3	-238,7
Disposisjonsfond	-67,0	273,5	-340,5
Bundne driftsfond	-19,3	2,0	-21,3
Dekn./bruk av tidl. års netto resultat		-123,1	123,1
Regnskapsresultat	0,0	-231,1	231,1

¹⁾ Budsjettet omfatter vedtatt budsjett justert for endringer i Økonomimelding I og II. Sektorenes overførte midler fra 2018 til 2019 er ikke med, og det vil derfor vises et annet avvik i denne tabellen enn i tabeller som viser sektorenes resultat.

²⁾ Denne posten inneholder premieavvik og amortisering, midler til fordeling og andre midler som ikke er ført på sektorene.

Disponering av netto driftsresultat

Tabell 2 viser budsjettert og regnskapsmessig disponering av netto driftsresultat

Mill. kr	Budsjett 2019	Regnskap 2019
Netto driftsresultat før disponering:	349,1	818,9
Overført investeringsbudsjettet	435,4	435,4
Forvaltningsfondet, avsatt til fondets bufferkapital	52,0	248,0
Forvaltningsfondet, avsatt til investeringsfond	44,0	44,0
Bruk av regnskapsoverskudd fra 2018	-123,1	-123,1
Avsatt til sektorfond	22,4	22,4
Avsatt til boligforvaltningsfond	1,9	1,9
Avsatt til bufferfond	23,0	23,0
Avsatt til investeringsfond	75,8	75,8
Bruk av sektorfond		-22,4
Bruk av boligforvaltningsfond	-8,3	-16,3
Sektorresultat 2019, avsatt, vurderes i egen sak 2020		54,9
Avsetning til bufferfond	13,3	13,3
Bruk av investeringsfond	-149,6	-149,6
Bruk av risikopott	-30,0	-30,0
Bruk av Innovasjonsfond		-6,0
Netto avsetning til stipendiefond, etter fullmakt ¹⁾		1,6
Diverse bruk og avsetninger ²⁾	11,6	12,9
Bundne fondsmidler – netto avsetning	-19,3	2,0
Sum disponert	349,1	587,8
Regnskapsmessig overskudd		231,1
Forslag til disponering:		
Avsettes til finansiering av investeringene		231,1

¹⁾ Fullmakt gitt i KST-sak 82/12

²⁾ Inkludert transport, selvforsikring, eiendom og selvfinansierende enheter

Sektorenes resultat

I forhold til disponible midler (budsjett 2019 og overførte midler fra 2018) er det et samlet mindreforbruk på 53 mill., som tilsvarer et avvik på 0,7 prosent. Kommunedirektøren har foreslått å overføre tilsvarende til 2020. Øremerkede midler utgjør 94 mill., som overføres uavkortet til 2020. Det vises til sak 44/20, som ble behandlet i formannskapet 11.03.2020 der det ble vedtatt at 53 mill. stilles til sektorenes disposisjon i 2020. Saken behandles i kommunestyret i april.

Tabell 3 viser mer- og mindreforbruk per sektor og programområde

Programområder Mill. kr.	Disponibel ramme ¹⁾	Mer-/mindre- forbruk	Herav bundne	Herav ubundne	Prosent avvik ²⁾
Organisasjon, styring og utvikling	598,6	7,6	0,7	6,9	1,1 %
Sum Organisasjon, styring og utvikling	598,6	7,6	0,7	6,9	1,1 %
Grunnskole	1 695,5	26,2	19,1	7,1	0,4 %
Barnehager	1 319,1	8,1	5,7	2,4	0,2 %
Barnevern	237,0	6,1	1,4	4,7	2,0 %
Sum Barn og unge	3 251,7	40,5	26,3	14,2	0,4 %
Pleie og omsorg	2 483,9	7,0	5,9	1,0	0,0 %
Sosialtjeneste og bolig	403,5	59,5	45,1	14,4	3,6 %
Kommunehelse	367,2	16,8	7,5	9,3	2,5 %
Sum Bistand og omsorg	3 254,6	83,2	58,5	24,7	0,8 %
Kultur og fritid	293,2	2,1	3,6	-1,5	-0,5 %
Kirke og andre religiøse formål	86,3	-0,3	0,2	-0,5	-0,6 %
Fysisk planlegging	131,2	14,3	4,2	10,1	7,7 %
Brann og ulykkesvern	88,3	13,1	0,2	12,9	14,6 %
Samferdsel	81,4	-13,5		-13,5	-16,6 %
Sum Miljø, idrett og kultur	680,4	15,6	8,3	7,4	1,1 %
SUM SEKTORER	7 785,3	146,9	93,8	53,2	0,7 %
Herav politiske utvalg	39,8	0,2		0,2	0,6 %
Herav revisjon	7,9	0,7		0,7	8,5 %
Politisk utvalg til disp	2,8	1,8		1,8	64,1 %
SUM	7 788,1	148,7	93,8	54,9	0,7 %

Tabellen er eksklusiv intern- og selvfinansierende enheter

¹⁾ Netto budsjett og overførte midler fra 2018

²⁾ Prosent avvik ubundne midler

Forklaringer til de største avvikene:

- **Organisasjon, styring og utvikling hadde 6,9 mill. i mindreforbruk.** Dette knytter seg hovedsakelig til høyere gebyrinntekter hos Kemneren, ubenyttede prosjektmidler samt vakante stillinger.
- **Grunnskole hadde samlet 7,1 mill. i mindreforbruk,** hvorav 9,5 mill. skyldes ubrukte tilskuddsmidler til norskopplæring ved Voksenopplæringssenteret. Dette er midler som er forskuttet for norskopplæring og som er ment brukt over en 3–5-årsperiode. Disse ble vedtatt overført til 2020 av Formannskapet 11.03.2020 i sak 44/20. For øvrig er det mindre avvik på enkelte skoler.
- **Barnehager hadde 2,4 mill. i mindreforbruk.** Mindreforbruket er knyttet til ubrukte sentrale midler hos kommunalsjef.
- **Barnevern hadde samlet 4,7 mill. i mindreforbruk.** Barnevernstjenesten har et mindreforbruk på 6,9 mill. Dette knytter seg hovedsakelig til at det har vært færre barn med tiltak utenfor hjemmet med færre institusjonsplasseringer, samt en liten nedgang i antall barn i fosterhjem. I tillegg er det mindreforbruk på drift av barneverntjenesten som skyldes vakante saksbehandlerstillinger. Det er et merforbruk på 2,1 mill. knyttet til driftsrelaterte investeringsprosjekter, hvorav det er tilsvarende mindreforbruk på investeringsregnskapet hvor budsjettmidlene ligger.
- **Pleie og omsorg hadde samlet et mindreforbruk på 1,0 mill.** Dette er sammensatt av både merforbruk og mindre-

forbruk. De største avvikene er merforbruk knyttet til kjøp av plasser til brukere med store behov, både barn, unge og voksne. I tillegg er det merforbruk i Boligene innen psykiatri og rus. Det er mindreforbruk innen individuell avlastning og støttekontakter som skyldes nedgang i vedtakstimer og utbetalte timer. I tillegg er det merinntekter på tilskudd til ressurskrevende brukere i Pleie og omsorg og tilskudd til dagaktivitet for demente brukere.

- **Sosialtjeneste og bolig hadde samlet 14,4 mill. i mindreforbruk,** hvorav 10,0 mill. skyldes lavere utgifter til etablering- og introduksjonsstønad som følge av lavere bosetting av flyktninger. Det er også et mindreforbruk knyttet til boligforvaltningen hos Eiendom, samt mindre utgifter til tomgangsleie enn budsjettet. Ut over dette er det merforbruk hos NAV på 5,6 mill. knyttet til utbetaling av sosialhjelp.
- **Kommunehelse hadde 9,3 mill. i mindreforbruk** som i hovedsak skyldes ledige helsesykepleierstillinger i ungdomsskolen. I tillegg er det mindreforbruk knyttet til ubrukte tilskuddsmidler og ekstern husleie, samt et merforbruk på Friskliv og mestring, hovedsakelig som følge av økt aktivitet knyttet til hjelpemidler.
- **Kultur og fritid hadde 1,5 mill. i merforbruk** som i hovedsak knyttes til merutgifter hos Bærum kulturhus.
- **Kirke og andre religiøse formål hadde samlet 0,5 mill. i merforbruk.** Det er et merforbruk på 1,7 mill. knyttet til tilskuddet til andre trossamfunn, og et mindreforbruk på 1,2 mill. knyttet til drift av gravplassene.

- **Fysisk planlegging** hadde 10,1 mill. i mindreforbruk som skyldes lavere utgifter til innsamling og gjenvinning av næringsavfall enn budsjettet, samt restriktiv bruk av driftsmidler for å bedre budsjettbalansen. I tillegg er det mindreforbruk på midler til Klima og miljøfondet. Deler av dette er vedtatt overført til 2020 av formannskapet 11.03.2020 i sak 44/20. Innenfor selvkostområdet Byggesak, var det et mindreforbruk på 2,0 mill. som er avsatt til selvkostfond.
- **Brann og ulykkesvern** hadde 12,9 mill. i mindreforbruk som er knyttet til at Asker og Bærum brannvesen (ABBV) i forbindelse med etableringen av Nye Asker, har foretatt regulering av fondene, noe som medførte reduserte overføringer til ABBV.
- **Samferdsel** hadde 13,5 mill. i merforbruk som i hovedsak knyttes til høyere utgifter til vinterdrift enn normalen. I tillegg har det vært mindreinntekter knyttet til kontrollsanksjoner og parkeringsavgift, merutgifter knyttet til asfaltering av vei og høyere strømudgifter til drift av vei og gatelys enn budsjettet.

Frie inntekter (skatter og rammetilskudd)

2019 ble igjen et år med bedre skatteinngang for Bærum kommune enn forventet. Totale skatteinntekter var i overkant av 6,8 milliarder kroner. Dette tilsvarer en nominell skattevekst på 482 millioner kroner (7,6 prosent) fra 2018 til 2019.

De samlede frie inntektene ble i underkant av 8,3 milliarder kroner, en merinntekt på om lag 150 millioner kroner sammenlignet med revidert budsjett. Rammetilskuddet ble 30 mill. lavere enn budsjettet, som i sin helhet skyldes skatteutjevningen på grunn av høy skatteinngang.

De siste 10 årene har gjennomsnittlig årlig skattevekst vært på 6,1 prosent. Årlig vekst har variert fra nivåer over 16 prosent (2016) til 2,7 prosent (2018).

Til tross for at skattøre for kommunene ble nedjustert i Statsbudsjett 2019, økte fordelingsprosenten for Bærum (andelen av den samlede skatteinngangen som tilfaller Bærum kommune.) Skatteinngangen i begynnelsen av 2019 ble derfor vesentlig bedre enn antatt, og kommunedirektøren oppjusterte skatteanslaget til en vekst på 4,7 prosent i Økonomimelding I, fra en anslått vekst på 1,7 prosent. Til tross for dette endte skatteinngangen 181 mill. over budsjett. Dette skyldes i hovedsak forhold fra ligningsoppgjøret i 2018. Både restskatteinntektene, fordelingsoppgjør og marginoppgjør ble høyere enn forutsatt. I tillegg ble Bærum kommune godskrevet for over 42 mill. i oktober på grunn av en endring av beskatning av et selskap gjeldene tilbake fra 2013 og 2014.

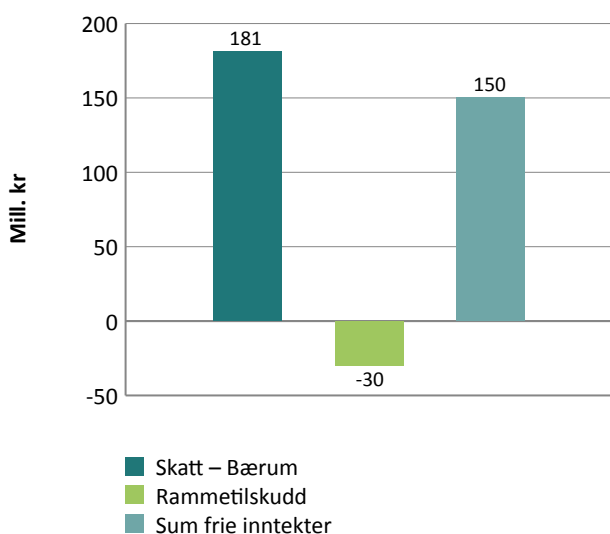
Integreringstilskudd

Det er en mindreinntekt på om lag 4,6 mill. på integreringstilskuddet for flyktninger. Dette skyldes hovedsakelig lavere bosetting av familiegjenforente enn det som lå til grunn i prognosene. Dette har også resultert i lavere utgifter knyttet til flyktningetjenesten enn budsjettet.

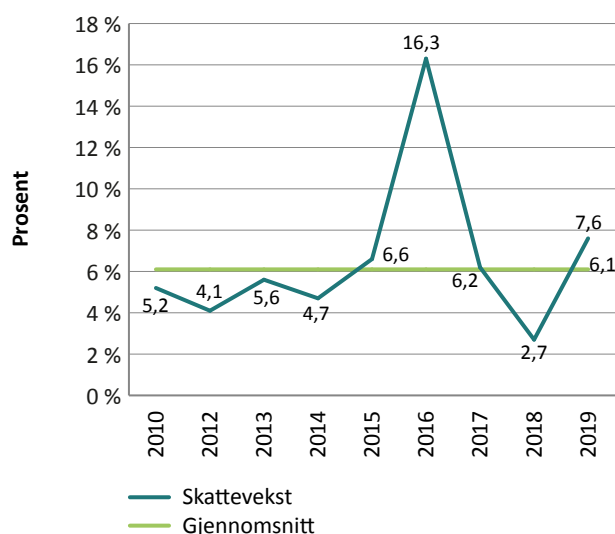
Lønn

Utgiftene til lønn, eksklusive sosiale utgifter, økte med 180 mill. fra 2018 til 2019 (3,9 prosent). Av dette utgjorde effekten av lønnsoppgjøret i 2019 cirka 3,6 prosent og volumveksten cirka 0,3 prosent.

Figur 1 viser årsavvik frie inntekter

Figur 2 viser skattevekst for Bærum

Sosiale utgifter økte med 74 mill. fra 2018 (5,3 prosent) herav 36 mill. i pensjonspremie.

Lønnsreserven viser et merforbruk på 30 mill., hovedsakelig som følge av at lønnsoppgjøret ble høyere enn budsjettet.

Pensjon

Pensjonskostnaden i regnskapet for 2019 utgjorde 726 mill., som er 44 mill. (6,5 prosent) høyere enn i 2018 og 12 mill. lavere enn budsjett.

Det er innbetalt 824 mill. i pensjonspremie (inklusive arbeidstakers andel). Dette er en økning på 41 mill. (5,2 prosent) fra 2018 og 73 mill. høyere enn budsjettet. Trygde- og lønnsoppgjøret for 2019 ble høyere enn i 2018 og gir derfor en økning i de totale premieinnbetalingene. Bærum kommune har videre hatt kostnader til bruttogaranti, såkalte uforsikrede ytelser, som ligger betydelig over det budsjetterte for 2019.

I alt er det i 2019 inntektsført 317 mill. i premieavvik (differansen mellom innbetalt premie og beregnet netto pensjonskostnader). Dette er 31 mill. høyere enn i 2018 (11 prosent) og 85 mill. høyere enn budsjettet. Samtidig er 218 mill. av tidligere års premieavvik amortisert/nedskrevet. Akkumulert gjenstående premieavvik utgjør etter dette 1 180 mill. Effekten av ordningen med premieavvik har gitt en positiv effekt på 98 mill. i regnskapet for 2019. Dette er på nivå med 2018.

Bærum kommunale pensjonskasse (BKP)

Bærum kommunale pensjonskasse (BKP) har nå hatt sitt femte driftsår. BKP hadde en samlet verdijustert avkastning på 8,7 prosent for 2019. Pensjonskassens samlede eiendeler utgjorde 10,6 milliarder kroner per 31.12.2019, mot 8,9 mrd. per 31.12.2018. For ytterligere resultat vises det til egen årsrapport for pensjonskassen.

Finansutgifter/-inntekter

Netto finansutgifter ble 227 millioner kroner lavere enn budsjettet, og skyldtes hovedsakelig den gode avkastning i forvaltningsfondet (se neste avsnitt). Samtidig ble renteinntektene høyere enn forventet, og renteutgiftene lavere (netto 30 mill.). Det ble inntektsført utbytte fra Bærum kommunale eiendomsselskap (BKE) på 10 mill.

Forvaltningsfondet (BKFF)

Forvaltningsfondet utgjorde 2 681 mill., herav en bufferkapital på 1 152 mill., ved utgangen av 2019. Det er 248 mill. høyere enn ved inngangen av året. Aksjemarkedet hentet inn igjen verdifallet fra 2018, og bidro vesentlig til årets gode resultat på 292 mill. Uttaket til finansiering av investeringer på 44 mill. ble gjennomført som budsjettet i desember. Budsjettet avkastning var 100 mill. før fratrekk av driftskostnader.

Fondet bestod av 40 prosent globale aksjer og 60 prosent norske obligasjoner i 2019. Samlet avkastning var 11,9 prosent, hvorav aksjer 26,1 prosent og obligasjoner 2,7 prosent. Målt mot referanseindeksene hadde forvaltningsfondet en meravkastning på 1,3 prosentpoeng.

Realverdien av fondet var 141 mill. over målet i 2019.

I gjennomsnitt har forvaltningsfondet gitt en årlig avkastning på 5,2 prosent siden oppstart i år 2000.

Investeringer

Tabell 4 viser hovedoversikt investeringer 2019

Løpende mill. kr	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Avvik
Brutto investeringsutgifter	2 706,8	2 226,0	480,9
Salgsinntekter	-80,2	-72,8	-7,4
Tilskudd	-107,1	-131,0	23,9
Netto investeringsutgifter	2 519,6	2 022,2	497,4
Kjøp av aksjer og andeler ¹⁾	39,0	36,2	2,8
Avdragsutgifter	124,1	115,2	8,8
Utlån	200,0	179,8	20,2
Finansieringsbehov	2 882,7	2 353,5	529,2
Bruk av lån, eksklusive formidlingslån	-1 388,2	-1 088,1	-300,1
Bruk av lån, formidlingslån	-200,0	-176,4	-23,6
Renteinntekter	0,0	-0,1	0,1
Mottatte avdrag på utlån	-124,1	-83,6	-40,5
Avsetning til ubundne investeringsfond	7,0	7,0	0,0
Avsetning til bundne fond	0,0	15,3	-15,3
Bruk av disposisjonsfond	-293,0	-185,0	-108,0
Bruk av bundne investeringsfond	-3,3	-52,4	49,1
MVA-kompensasjon	-445,7	-354,7	-90,9
Overføring fra drift til investering	-435,4	-435,4	0,0
Sum finansiering	-2 882,7	-2 353,5	-529,2

¹⁾ Gjelder i hovedsak egenkapitalinnskudd i pensjonskassene.

- Av den samlede disponible rammen på 2 707 mill. til investeringer i 2019, er 2 226 mill. brukt. Dette tilsvarer 82 prosent av total brutto investeringsramme etter korreksjonene i Økonomimelding I og II, som er godt over målsettingen på 70 prosent. Gjennomføringsgraden er på samme nivå som i 2018. Tilsvarende gjennomføringsgrad for 2016 og 2017 var henholdsvis 68 prosent (uten OPS Rykkinn skole) og 64 prosent.
- Ved årsslutt var det kun små endringer i planlagt sluttdato for de store formålsbygg-prosjektene, selv om det er enkelte avvik i forhold til periodisert budsjett.
- Hovedårsaken til avvikene mellom disponibelt og realisert budsjett for 2019 er knyttet til periodiseringseffekter og ubrukte midler til kjøp av tomter.
- Formannskapet vedtok i sak 045/20, 11.3.2020 å overføre 338 mill. fra 2019 til 2020.

De største investeringsprosjektene i 2019

Fase 0 (F0) – foranalyse – frem til beslutningspunkt 1 (BP1)
 Fase 1 (F1) – konseptfase – frem til beslutningspunkt 2 (BP2)
 Fase 2 (F2) – planleggingsfase – frem til beslutningspunkt 3 (BP3)
 Fase 3 (F3) – gjennomføringsfase – frem til beslutningspunkt 4 (BP4)
 Fase 4 (F4) – avslutningsfase
 S - samlebevilgning

Levre barneskole (F3)

Ny 4-parallell barneskole med flerbrukshall.

Økonomi: Prosjektet holder seg innenfor vedtatt totalramme på 419,3 mill., formannskapssak 010/18, 23.1.2018.

Fremdrift: Prosjektet holder overordnet fremdrift, og ferdigstillelse planlegges til skolestart i august 2020.

Kvalitet: Skolen bygges med miljøkvalitet tilsvarende BREEAM Very Good, passivhusstandard, med krav til redusert klimagassutslipp, gode uteområder og solcellepanel på vegg.

Hosletoppen skole (F3)

Oppgradering i henhold til utarbeidet tilstandsvurderinger gjort i perioden 2015–2017. Hovedfokus har vært tett klimaskall (tak, vinduer og vegger) samt godt innneklima.

Økonomi: Prosjektet holder seg innenfor vedtatt totalramme på 30 mill., formannskapssak 19/128752, 12.6.2019.

Fremdrift: Prosjektet holder overordnet fremdrift. Ferdigstillelse planlegges innen skolestart august 2020.

Kvalitet: Oppgradering innvendig og utvendig.

Jarenga barnehage (F3)

Nye Jarenga barnehage er planlagt med 168 plasser.

Prosjektet har blitt planlagt i samspill med entreprenør. I formannskapssak 146/19, 18.6.2019 ble prosjektets ramme fastsatt til 140 mill.

Økonomi: Prosjektet holder seg innenfor vedtatt totalramme.

Fremdrift: Prosjektet holder overordnet fremdrift.

Byggstart var i november 2019 og planlagt ferdigstillelse er i årsskiftet 2020/2021.

Kvalitet: Bygget gjennomføres med høy miljøstandard. Opsjon på solceller på tak inkluderes i prosjektet. Videre skal det installeres en kunstinstallasjon som synliggjør energiforbruket for brukerne av bygget.

Pasientvarsling (S)

Prosjektet har som oppdrag å installere nytt pasientvarslingssystem i eksisterende bo- og behandlingssentre og omsorgsboliger for eldre.

Økonomi: Samtlige prosjekter som er ferdigstilt har holdt seg innenfor rammen.

Fremdrift: Installasjon av nytt pasientvarslingsanlegg ved Mariehaven bo- og behandlingssenter og Gullhaug bo- og behandlingssenter ble ferdigstilt i 2019.

Arbeidene på Nordraaksvei bo- og behandlingssenter, Gamle Drammensvei omsorgsboliger og Belset omsorgsboliger pågår og ferdigstilles i løpet av 2020.

Lindelia bo- og behandlingssenter (F3)

Nytt sykehjem med 132 institusjonsplasser med tilhørende personalfasiliteter, dagaktivitetssenter og kafé i bygget, formannskapssak 156/17, 21.6.2017.

Økonomi: Prosjektets økonomi er presset, hovedsakelig grunnet utfordringer med forurensede masser og pålegg fra plan- og bygningsmyndigheten angående fasader. Fakturering av sluttarbeider og sluttoppgjør er i avslutningsfasen.

Fremdrift: Prosjektets overordnede fremdrift er noe forsinket. Innflytting planlegges i løpet av høsten 2020.

Kvalitet: Bo- og behandlingssenteret bygges etter passivhuskravene og tilknyttes fjernvarme, både til oppvarming og kjøling.

Carpe Diem, Dønskiveien 37–47 (F3)

Nytt sykehjem med totalt 158 plasser, hvorav 136 plasser i 17 bofelleskap á 8 boenheter og 22 ordinære sykehjemsplasser. Et dagaktivitetssenter, med plass til 20 brukere samtidig, blir også etablert. Plassene kan benyttes dag, kveld eller helg. Se formannskapssak 080/18, 24.4.2018.

Økonomi: Prosjektet holder seg innenfor vedtatt totalramme på 735,5 mill. Det er gitt tilsagn om investeringstilskudd fra Husbanken.

Fremdrift: Prosjektet holder overordnet fremdrift, og innflytting planlegges høsten 2020.

Kvalitet: Prosjektets mål er fastsatt med høye klima-, energi- og miljømål, se formannskapssak 80/18, 24.4.2018. I tillegg skal prosjektet gjennomføres med en fossilfri byggeplass.

Lindelia omsorgsboliger (F3) psykisk helse og rus

Det skal etableres 12 omsorgsboliger i tilknytning til Lindelia bo- og behandlingssenter, jamfør formannskapssak 155/17, 21.6.2017.

Økonomi: Prosjektets økonomi er presset, hovedsakelig grunnet utfordringer med forurensede masser og pålegg fra plan- og bygningsmyndigheten angående fasader. Fakturering av sluttarbeider og sluttoppgjør er i avslutningsfasen.

Fremdrift: Prosjektet holder overordnet fremdrift, med planlagt ferdigstillelse høsten 2020.

Kvalitet: Omsorgsboligene bygges etter passivhuskravene og tilknyttes fjernvarme.

Boliger for mennesker med utviklingshemming

Tokesvei 2 – bygges om til 8 nye omsorgsleiligheter med fellesareal og personalfasiliteter

Økonomi: Tokesvei 2 holder seg innenfor vedtatt totalramme på 50 mill.

Fremdrift: Boligprosjektet er planlagt ferdigstilt i 2021.

Kvalitet: Bygget settes opp etter TEK-17 Standard og i henhold til Husbankens krav. Utearealet opparbeides i henhold til gjeldene krav om universell utforming.

Gabbroveien 1 – Kolsås bo- og behandlingssenter bygges om til 12 omsorgsleiligheter med fellesareal og personalfasiliteter. I tillegg bygges to 2-roms leiligheter for studenter.

Økonomi: Gabbroveien 1 holder seg innenfor vedtatt totalramme på 53 mill.

Fremdrift: Boligprosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2020.

Kvalitet: Prosjektet er hovedsakelig i henhold til TEK-17 og bygges om i henhold til Husbankens krav. Utearealet opparbeides i henhold til gjeldene krav om universell utforming.

Brynsveien 153 – 12 nye omsorgsleiligheter med fellesareal og personalfasiliteter

Økonomi: Brynsveien 153 har et merbehov grunnet VA og krav til utomhus. Merbehov vil bli fremmet i Økonomimelding I 2020.

Fremdrift: Boligprosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2020.

Kvalitet: Bygget settes opp etter TEK-17 Standard. Prosjektet skal tilfredsstille Husbankens krav. Utearealet opparbeides i henhold til gjeldene krav om universell utforming.

Anskaffelse av velferdsboliger (S)

I 2019 er det blitt kjøpt og solgt velferdsboliger i henhold til kommunens strategi. Det er solgt seks boliger til kommunale leietagere og kjøpt syv erstatningsboliger hvor fire ble

overtatt i 2019 og tre blir overtatt i 2020. I tillegg er det anskaffet ytterligere åtte velferdsboliger.

Meglergården

Kommunen har solgt sin andel av tomten til utvikler av eiendommen, formannskapssak 34/18, 6.3.2018. Det er inngått avtale om kjøp av 12 omsorgsboliger med fellesareal og personalfasiliteter i boligprosjektet som forventes ferdigstilt årsskiftet 2020/2021.

Svømmeanlegg Rud (F3)

Svømmeanlegget består av et 50 x 25 meters treningsbasseng med hev-/senkumuligheter, et 12,5 x 9,5 meters opplæringsbasseng med justerbar dybde, samt garderober og fellesarealer, ref. kommunestyresak 123/18, 5.12.2018. Prosjektet kobler seg på bygget til Bærum Idrettspark.

Økonomi: Prosjektet holder seg innenfor vedtatt totalramme på 461 mill. Prosjektet er spillemiddelberettiget.

Fremdrift: Prosjektet holder overordnet fremdrift.

Ferdigstillelse er planlagt til skolestart 2021.

Kvalitet: Svømmehallen blir Norges første BREEAM-sertifiserte badeanlegg med klassifisering Very Good.

Bygningskroppen vil være energigjerrig og tilpasset formålet for å sikre lang levetid. Stålbassenget medfører en løsning som bidrar til mindre kjemikaliebruk og forenklet renhold.

Bandybane Fornebu

Avretting og gjenoppbygging av bandybanen ved Hundsund skole. Arbeidet er utført i forbindelse med periodisk vedlikehold av kunstgresset på banen. Banen var klar til bruk høsten 2019. Prosjektet ferdigstilles i 2020 da opsjon på nærmiljøbane er utløst.

Økonomi: Bandybanen er ferdigstilt og hadde et mindreforbruk på 2 mill. i forhold til vedtatt ramme på 20,7 mill. Mindreforbruket er inkludert overføring av midler fra anleggsplanen som avsettes til nærmiljøbanen. Prosjektet vil bli omtalt i Økonomimelding I 2020.

Fremdrift: Bandybanen ble ferdigstilt høsten 2019. Opsjon på nærmiljøbane er utløst, denne ferdigstilles våren 2020.

Kvalitet: Gjenoppbygging av bandybanen hvor den nye banen kan tilby gode isforhold tidlig i sesongen. Islegging kan utføres med temperaturer på + 5–8 grader. Den nye bandybanen gir utvidet sesong og kapasitet, når nærmiljøbanen er på plass.

Elvepromenaden, Sandvika (F3)

Elvepromenaden langs Sandvikselven er et av de viktigste utviklingsområdene i nye Sandvika. Den strekker seg fra Kadettangen til Løkketangen bro. Elvepromenaden utvikles med flere møteplasser, båtplasser og tilrettelegging for restauranter med mer. Målet er at det skal være attraktivt å bevege seg langs elven for alle brukergrupper hele året, men også knytte Kadettangen og Kalvøya sammen med det resterende av Sandvika sentrum.

Økonomi: Prosjektet holder seg innenfor vedtatt totalramme på 175 mill.

Fremdrift: Prosjektets fremdriftsplan har vært gjennom

flere revisjoner og med dagens gjeldende fremdriftsplan vil promenaden ferdigstilles i løpet av 2020.

Kvalitet: I henhold til konsept. Se sak 099/17, 16.11.2017 behandlet i Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur.

Handlingsplan sykkel (S)

Handlingsplan sykkel prioriterer tilgjengelige midler fordelt på tre grupper: tilrettelegging (forprosjekt/planreserve), mindre tiltak og større prosjekter. Forslag til tiltak har som mål å gjøre det mere attraktivt å sykle for alle i Bærum.

Økonomi: Løpende bevilgning med en årlig ramme.

Vedtatt ramme for 2019 var på 14,4 mill. Prosjektet har et mindreforbruk i 2019 på 2 mill. som overføres til 2020.

Fremdrift: Det er i 2019 jobbet med å etablere sykkel-/fotgjengertellere, tre sykkelferdighetsbaner (Bryn, Stabekk og Sandvika) for sykkel/lek med fokus på barn og unge og generell oppmerking og sikringstiltak. I tillegg er det jobbet med prosjekter knyttet til å skille gående og syklende langs Nordveien og Fornebuveien.

Kvalitet: Handlingsplan sykkel 2020–2021 – Rapportering 2019 ble behandlet i hovedutvalget for miljø, idrett og kultur. Se sak 011/20, 6.2.2020.

Fornyng og forsterking av vannledning (S) og

Fornyng og forsterking av avløpsnett (S)

Løpende bevilgning til fornyng og forsterkning av hhv. vannledning og avløpsnett.

Økonomi: Prosjekter knyttet til vannledning og avløpsnett hadde i 2019 et mindreforbruk på 15 mill. Midlene overføres til 2020. Mindreforbruk er knyttet til at det er mange prosjekter i prosjekteringsfasen.

Fremdrift: Det er utfordringer knyttet til tilstrekkelig gjennomføringskapasitet som blant annet skyldes et presset marked for konsulenter og entreprenører. Vedtatt bevilgning for 2019 for hhv. vann og avløp ble redusert i Økonomimelding I og II i henhold til forventet fremdrift.

Kvalitet: Kommunens arbeid med fornyng og forsterkning gjennomføres i henhold vedtatt hovedplan for vannforsyning, avløp og vannmiljø.

Vann og avløp på Sollihøgda

E16 og Ringeriksbanen over Sollihøgda har behov for vannforsyning og avløp.

Økonomi: Prosjektet holder seg innenfor vedtatt totalramme på 32,5 mill.

Fremdrift: Det er laget en utredning hvor grunnlaget for et videre samarbeid mellom Statens vegvesen, BaneNor, Hafslund, Hole kommune og Bærum kommune om utvikling av et kommunalt ledningsnett er drøftet. Første etappe er igangsatt.

Kvalitet: Kommunen har et ønske om å sikre fremtidsrettede og bærekraftig vann- og avløpstjenester på strekningen Skui–Sollihøgda.

Utskifting av biler og maskinpark (S)

Prosjektet omfatter utskifting av bil- og maskinparken. I tillegg etablering av en bilpool for kjøring i tjenesten. I 2019 ble det

fornytt 53 kjøretøy og 7 arbeidsmaskiner – alle med forbedret miljøprofil. Bilpool i Sandvika ble i 2019 utvidet med 11 el-biler.

Økonomi: Løpende bevilgning. Prosjektene samlet hadde i 2019 et mindreforbruk på 2,1 mill., som overføres 2020.

Fremdrift: Det kjøpes biler og maskiner i henhold til vedtatt plan.

Kvalitet: Totalt har Bærum kommune 160 klimanøytrale eller fossilfrie kjøretøy. Dette utgjør 48 prosent av personbilparken og 23 prosent av total varebilpark.

Tomter (S)

I Økonomimelding I 2019 ble bevilgningene Bolig- og næringseiendom, Skoletomter og Barnehagetomter slått sammen til en bevilgning, *Tomter, bolig- og næringseiendom*. Den totale rammen til tomtekjøp i 2019 ble 128,7 mill. Mindreforbruket på 102,2 mill. skyldes ikke realisererte tomtekjøp. Beløpet fristilles. Bevilgningen avsatt i handlingsprogramperioden, vurderes tilstrekkelig.

Utbyggingsavtaler (S)

Utbyggingsavtaler omfatter investeringer i offentlig infrastruktur som vann og avløpsledninger, veier, gater, torg og parker i forbindelse med private utbyggere sin boligutbygging utenom Fornebu. Tiltakene finansieres av utbyggerne og til dels kommunale midler. Utbyggingsavtaler for Bekkestua Nord og Elias Smiths vei er vedtatt av kommunestyret. På Bekkestua Nord skal det skapes et bytilpasset gatenett og torg med urbane kvaliteter og høy standard. Det er i 2019 igangsatt arbeider som i hovedsak omfatter bygging av tekniske anlegg i bakken, noe som innebærer mye grave-arbeider. I 2020 vil veiene i området bli bygget om til gater. I Elias Smiths vei i Sandvika er det fra utbyggeres side gjort mye arbeid i 2019, hvor utbygger står for boligutbygging og torgarealer. Torget vil være offentlig tilgjengelig og overføres til kommunen ved ferdigstillelse. Det er videre i 2019 arbeidet med planlegging av nye utbyggingsområder og forhandlinger om utbyggingsavtaler i Sandvika Øst.

(Regnskapet for 2019 viser et merforbruk på 13,3 mill. for området, noe som i hovedsak skyldes at det er mottatt mindre kontantbidrag i 2019 enn antatt, da innbetaling av kontantbidrag fra utbyggere sammenfaller med tidspunkt for når utbygger får igangsettelsestillatelse.)

Oksenøya senter (F3)

Prosjektet omfatter en 5-parallell barneskole, barnehage til 300 barn, et sykehjem med 150 plasser, en flerbrukshall med turn, en liten 9'er kunstgressbane, parkeringskjeller og nærmiljøanlegg, i henhold til formannskapssak 065/17, 18.4.2017 og tilleggsinnstilling handlingsprogram 2018–2021, kommunestyresak 113/17, 6.12.2017.

Økonomi: Prosjektet holder seg innenfor vedtatt totalramme på 1 760 mill., i tillegg kommer grunneierkompensasjon på 105 mill.

Fremdrift: Overordnet fremdrift går som planlagt. Det er ett omfattende prosjekt med mange grensesnitt og flere kritiske milepæler. Det er planlagt ferdigstillelse av skole og barnehage til skolestart i august 2022, og sykehjemmet er planlagt ferdigstilt i januar 2023.

Kvalitet: Prosjektet er et FutureBuilt forbildeprosjekt og skal Breeam-Nor-sertifiseres til den høyeste karakteren Outstanding. Oksenøya skal være et ZEN-prosjekt (zero emission neighbourhood) for å bidra til forskning på energi og klima innen bygg. Miljøambisjonene er definert i formannskapssak 231/17, 12.12.17.

Lilløya gravlund Fornebu (F3)

Lilløya gravlund er planlagt som navnet og unavnet minnelund med både urne- og kistegraver. Ved utforming av gravlund, tas det hensyn til natur- og kulturlandskap.

Økonomi: Prosjektet holder seg innenfor vedtatt totalramme på 97,8 mill.

Fremdrift: Beslutning om gjennomføring og fastsetting av ramme ble behandlet i hovedutvalg for miljø, idrett og kultur sak 072/18, 13.09.2018, og kommunedirektøren ble gitt fullmakt til å igangsette entreprise for Lilløya gravlund innenfor avsatt bevilgning. Klokketårnet på Lilløya gravlund ble ferdigstilt i 2019. Etter plan skal gravplassen ferdigstilles våren 2021.

Kvalitet: I østre del av gravlund, er det lagt opp til en verdig inngang til området, og det åpne kulturlandskapet skal bevares. Langs marinaen er skjermveggen laget av betong og tre, og dette er viktige elementer i prosjektet. Det er tatt hensyn til naturområder og naturverdier.

Formuesbevaring (S)

Samlebevilgningen formuesbevaring finansierer et stort antall prosjekter som befinner seg i ulike faser. Prosjektene gjennomføres innen skole, barnehage, omsorg, idrett, kirke og kultur.

Økonomi: Regnskap for 2019 viser et totalt merforbruk på 34,9 mill. som i hovedsak skyldes en forsering av planlagte investeringer.

Fremdrift: I 2019 pågikk 83 prosjekter, av disse er 36 prosjekter ferdigstilt. Noen av de større prosjektene som ble ferdigstilt var innvendige oppgraderinger og brannsikkerhet på Stabæktunet bo- og behandlingssenter (21 mill.) og Lønnås bo- og behandlingssenter (18 mill.), oppgradering av Bærum Verk skole (14,2 mill.) til en permanent avlastningsskole, innvendige oppgraderinger på Hauger ungdomsskole (6,4 mill.) og Tanum skole (3,5 mill.) og utvendig oppgradering til LED lys hos Bærum kulturhus (6,2 mill.).

Kvalitet: Hensikten med formuesbevaring er å ivareta og øke kvaliteten på eksisterende bygningsmasse i tråd med eiendomsstrategien.

DigIT – investeringsprosjekter for hele kommunen (S)

Under samlebevilgningen for digitalisering var det ved utgangen av året 58 pågående prosjekter i ulike prosjektfaser og med ulik kompleksitet og størrelse. 12 prosjekter ble ferdigstilt i perioden i tillegg til en rekke løpende infrastrukturprosjekter av varierende størrelse.

Økonomi: Det ble i 2019 gjennomført investeringer for totalt 105 mill., hvorav 57 mill. relaterte seg til prosjekter felles for hele kommunen. Blant større prosjekter som ble ferdigstilt kan nevnes: nytt datasenter med tilhørende

kommunikasjon- og telefoniløsning (27 mill.), etablering av en selvbetjeningsportal (min side) for innbyggere (9 mill.), ny serviceportal og informasjonskanal internt i kommunen (4 mill.). I tillegg ble det gjennomført oppgraderinger og forbedringer på eksisterende infrastruktur for 20 mill.

Størstedelen av de pågående prosjektene, startet opp i 2019, vil bli ferdigstilt i 2020/21, hvor hovedtyngden er implementering av nye, eller forbedring av eksisterende, fagsystemer rettet inn mot de ulike sektorene i kommunen.

Fremdrift: Det har vært noen mindre forsinkelser på enkelte prosjekter som følge av intern ressurskapasitet, men ellers levert i henhold til plan.

Kvalitet: Prosjektene ble i all hovedsak levert i henhold til kravspesifikasjoner og fastsatt mandat.

Tabell 5 viser ferdigstilte investeringsprosjekter 2019

Mill. kr.	Område	Samlet kostnadsramme	Samlet forbruk ¹⁾
Bekkestua barneskole	Grunnskole	340,0	312,7
Kadettangen/Sandvika fjordpark	Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø	138,5	143,5
Tennskap og nye målere til veilysanlegg	Samferdsel	71,8	71,6
Energieffektivisering Veilys	Samferdsel	30,8	30,2
Skytterdalen 15–17	Velferdsboliger	20,0	12,3
Vanningsveien 14	Velferdsboliger	13,8	13,9

¹⁾ Prosjektene er ferdigstilt, men for enkelte prosjekt kommer sluttoppgjør først i 2020.

Bekkestua barneskole (F4) 4-parallell barneskole

Økonomi: Prosjektet holdt seg innenfor vedtatte totalramme. Rammen ble nedjustert til 340 mill. i Økonomimelding II 2019 / Handlingsprogram 2020–2023.

Fremdrift: Prosjektet ble ferdigstilt til skolestart i august 2019. Det gjenstår noe utarbeid.

Kvalitet: Prosjektet sertifiseres etter BREEAM Very Good, formannskapssak 038/17, 14.02.17, som det første av kommunens prosjekter. Byggeplassen var fossilfri. Skolen ble bygd som en kompakt bygning over fire plan og er tilrettelagt for bruk utover skoletid.

Kadettangen / Sandvika fjordpark (F4)

Utvidelsen av Kadettangen med Sandvika fjordpark ble offisielt åpnet i mai 2019. Bærum's befolkning har fått et 36 dekar oppgradert parkområde langs fjorden for arrangementer, badeliv og andre aktiviteter.

Økonomi: Prosjektets vedtatte totalramme er 138,5 mill. etter oppjusteringer i økonomimeldinger og handlingsprogram. Prosjektet har et samlet forbruk på 143,5 mill. ved utgangen av 2019. Merbehovet vil bli vurdert i Økonomimelding I 2020 sammen med beregnet sluttbeløp for å ferdigstille prosjektet. Gjenstående tilleggsarbeid er blant annet justering av lysstyring, strømuttak og reparasjonsarbeider/utbedringer.

Fremdrift: Rest-/tilleggsarbeidene utføres før sommeren 2020. Det arbeides med å lage en oppsummerende sluttrapport våren 2020.

Kvalitet: I henhold til revidert og oppgradert konsept i henhold til formannskapssak 020/17, 31.1.2017.

Tennskap og nye målere til veilysanlegg (F4) og Energieffektivisering veilys (F4)

Veibelysningen skal energieffektiviseres ved å oppgradere tennpunkter og styringssystemer. I tillegg skal det gjennomføres oppgraderingsarbeider for å skifte ut konvensjonelle lysarmaturer med LED-belysning (Energieffektivisering veilys).

Økonomi: Begge prosjektene har holdt seg innenfor rammen.

Fremdrift: Rundt 1 300 armaturer er anskaffet og 700 av disse er montert i 2019. Kommunikasjonsnettet for utendørsbelysning er forbedret vesentlig. Kommunikasjonsnettet dekker nå største del av kommunen (utenom noen områder i Lommedalen og Tanum). Forslag til en ny teknisk veilysnorm

samt nye feilsøking- og driftsrutiner er utarbeidet. Ny veibelysning i Korsveien ble etablert i 2019.

Kvalitet: Veibelysningen er oppgradert til ny teknologi som medfører energieffektivisering, forbedret feilsøking og nye forbedrede driftsrutiner.

Skytterdalen 15–17 – velferdsboliger

I 2017 ble det utredet muligheter for å skape et bedre bomiljø i Skytterdalen 15–17, se formannskapssak 118/18, 12.6.18. Prosjektet består av to faser: Fase 1 ble gjennomført i 2018 og fase 2 ble påstartet i 2019 og fortsetter i 2020.

Økonomi: Prosjektet holder seg innenfor vedtatt totalramme på 20 mill.

Fremdrift: Prosjektet holder overordnet fremdrift. Det gjenstår kun noe utarbeid som utføres i 2020.

Kvalitet: Fase 2 omfattet blant annet etablering av ballbinge, lekeplasser og uteplasser på tidligere uteparkering, nytt søppelanlegg, ny garasjeinnkjøring, tiltak i forbindelse med adkomst og etablering av bed og utelys.

Vanningsveien 14 – velferdsboliger (F4)

Ny firemannsbolig med treroms boenheter, universelt utformet.

Økonomi: Prosjektets økonomi er presset. Fakturering av sluttarbeider og sluttoppgjør er i avslutningsfasen. Det er gitt tilsagn på investeringstilskudd fra Husbanken.

Fremdrift: Prosjektet ble ferdigstilt i februar 2019.

Gjenstående utvendig arbeider ble utført i løpet av 2019.

Kvalitet: Prosjektets hovedmålsetning er oppføring etter TEK-17 Standard.

Balansen

Etter avsetninger fra drifts- og investeringsregnskapet utgjør kommunens samlede fondsmidler 5 559 mill., som er 168 mill. høyere enn i 2018.

Likviditetsreserven ble redusert med 134 mill. til 1 759 mill. i 2019.

Investeringsgjelden økte med 891 mill. fra 2018, til 9 106 mill. I lån til ikke-rentable investeringer er det en økning på 633 mill., til 5 115 mill. Rentable lån omfatter vann, avløp og renovasjon (VAR), boliger samt lån til videreformidling som

Tabell 6 viser hovedtall fra balansen

Mill. kr.	2018	2019	Endring
Likviditetsreserve	1 892,9	1 759,0	-134,0
Disposisjonsfond, drift og investering	2 585,7	2 534,2	-51,5
Herav: fritt disponible	452,0	491,7	39,7
Bundne driftsfond	123,5	125,5	2,0
Ubundne investeringsfond	177,7	184,7	7,0
Bundne investeringsfond	70,8	33,6	-37,1
Forvaltningsfondet	2 432,9	2 680,9	248,0
Fondsmidler totalt	5 390,6	5 558,9	168,4
Langsiktig gjeld	8 214,9	9 105,6	890,7
Herav til refinansiering innen 12 måneder	623,0	1 166,0	543,0

samlet økte med 265 mill. til 3 821 mill. Formidlingslånene utgjorde 30 prosent av de rentable lånene.

Gjeld til ikke-rentable investeringer utgjorde 40 prosent av driftsinntektene i 2019.

Av de samlede lånene er 47 prosent bundet til fast rente. Ved utgangen av 2019 var gjennomsnittrenten for låneporteføljen 2,3 prosent.

Ubenyttede lånemidler til investeringsprosjekter utgjør 218 mill. i 2019, som er en økning på 89 mill. fra 2018. Ubenyttede utlånsmidler i balansen utgjør 27 mill., en økning på 23 mill. fra 2018.

Økonomiske perspektiver

Det nasjonaløkonomiske utfordringsbildet er lite endret fra foregående år. Velferdsnivået i Norge er i stor grad basert på oljeinntektene. Oljeprisene og investeringer i oljesektoren vil være av stor betydning for landets økonomi. Mulig lav oljepris og i hvilken grad Norge klarer omstillingen fra en råvarebasert økonomi til andre sektorer vil påvirke statens muligheter til å opprettholde velferdsnivået på lang sikt.

Det økonomiske utfordringsbildet for Bærum er også lite endret de siste årene. Høye investeringsbehov på bakgrunn av fremtidig forventet befolkningsvekst, behov for å ta igjen vedlikeholdsetterlepet på kommunale bygg og endring i befolkningssammensetningen vil prege kommuneøkonomien i årene som kommer. Økningen i skatteinntektene har vært høy de siste årene. Det er imidlertid grunn til å anta at skatteveksten ikke vil bli like høy på lengre sikt, blant annet som følge av endret befolkningssammensetning. Samtidig forventes det at de statlige overføringene til kommunene vil avta i årene som kommer. Dette som følge av mulig lave oljeinntekter og forberedelser til en situasjon med færre yrkesaktive per pensjonist. Det er heller ikke usannsynlig at rentenivået vil øke til et høyere nivå på lengre sikt.

Sammenlignet med de fleste andre kommuner har Bærum god økonomi. Over tid har Bærum hatt gode inntekter, samtidig

som det har lyktes kommunen å holde driftsutgiftene på et moderat nivå. Dette har medført at Bærum, ved inngangen til 2020, har en relativt lav gjeld og solide reserver. Imidlertid medfører det store investeringsvolumet i årene som kommer at gjelden vil øke betraktelig, samtidig som reservene vil brukes.

Pågående rettstvister

Bærum kommune var ved årsskiftet 2019/2020 involvert i følgende rettstvister vedrørende økonomiske verdier:

1. Sak for Asker og Bærum tingrett hvor arbeidstaker krever oppreisningserstatning av kommunen etter rettens skjønn (oppad begrenset til 80 000 kroner) for en påstått urettmessig suspensjon samt erstatning for sakskostnader. Hovedforhandling er berammet til 4. og 5. februar 2020. Etter loven skal tingretten avsi dom innen 4. mars 2020.
2. Sak for Asker og Bærum tingrett hvor utbygger/forslagsstiller har fremmet krav om erstatning fra kommunen etter rettens skjønn (oppad begrenset til 4 648 000 kroner) fordi kommunen nektet å fremme et privat forslag til en reguleringsplan og senere endret arealdisponeringen for det aktuelle området fra fremtidig boligbygging til LNFR i kommuneplanens arealdel. Utbygger/forslagsstiller krever også erstatning for sine sakskostnader. Frist for å inngi tilsvar er satt til 17. januar 2020. Dom fra tingretten forventes å foreligge i løpet av 2020.
3. Sak for Forlikrådet i Bærum hvor en gårdeier krever erstatning på inntil 1 756 271 kroner av kommunen for en påstått forurensning samt erstatning for sakskostnader. Kommunen avventer pålegg om tilsvar fra forlikrådet. Saken er ikke egnet for forlikrådsbehandling og det forventes at forlikrådet vil innstille behandlingen etter at tilsvar er inngitt. Gårdeier kan deretter bringe saken inn for tingretten.
4. Sak for Forlikrådet i Bærum hvor et borefirma borete hull i en kommunal hovedvannledning. Kommunen krever erstattet utbedringskostnadene med i underkant av 600 000 kroner. Saken ble innstilt i forlikrådet på bakgrunn av sakens kompleksitet. Kommunen har ikke sendt stevning til tingretten enda, da man for tiden forhandler med borefirmaets forsikringselskap.

5. Sak for Høyesterett om krav på lønn under suspensjon. Arbeidstakers krav er totalt på cirka 750 000 kroner, pluss eventuelle saksomkostninger. Saken skal behandles i Høyesterett i mai 2020.
6. Sak for Borgarting lagmannsrett om krav om erstatning som følge av kommunens heving av kontrakt. Kommunen ble frifunnet i tingretten. Motpartens krav er cirka 10 millioner kroner.

Virksomhetsstyring

Virksomhetsstyring i Bærum kommune omfatter den helhetlige styringen av kommunen, fra vedtatte politiske planer, strategier og saker, til iverksetting av disse gjennom kommunedirektørens interne styring av virksomheten. Bærumssamfunnets visjon – *Sammen skaper vi fremtiden*, Etisk standard og verdiene – *åpenhet, respekt og mot* – skal ligge til grunn for virksomhetsstyringen.

Ledelsesprosesser (styringsprosesser/strategiske prosesser) innebærer å styre virksomheten slik at mål blir nådd, lover og regler blir etterlevd, og at ressurser blir brukt effektivt og hensiktsmessig. Kommunedirektørens årsbrev til virksomheten med tilhørende lederavtale og resultatoppfølging gir overordnede føringer for virksomhetsstyringen. Dette er konkretisert gjennom lederavtalen.

Støtteprosesser (administrative prosesser) er rettet mot å understøtte virksomhetens tjenester til innbyggerne. Kommunens administrative enheter leverer tjenester til kommunens innbyggere i tråd med gjeldene lover og forskrifter, strategier og planer.

Tjenester til brukere og innbyggere (kjerneprosesser) omfatter største delen av kommunens virksomhet. Staten regulerer store deler av kommunens virksomhet gjennom lover og for-

skrifter, bevilgninger, kontroll og tilsyn. Ut over de lovbestemte oppgaver bestemmer kommunen selv (politisk beslutning) hvilket tjenestetilbud kommunens innbyggere skal få.

Risikostyring og god intern kontroll er en viktig forutsetning for oppnåelse av vedtatte målsetninger. Ansvar for internkontroll, risikostyring, sikkerhet og beredskap ligger i linjen.

Ny kommunelov

Store deler av ny kommunelov gjaldt fra konstituering av Kommunestyret etter valget i 2019. Unntak er kapittel 14–16 og 28–29 og forskrifter om økonomi som trer i kraft 1. januar 2020 samt kapittel 25 om internkontroll. Hovedstammen i loven er beholdt. Endringer i enkeltbestemmelser og nye rettsspørsmål er lovregulert. Det kommunale selvstyret er nå lovfestet og styrket. Kommunens partsrettigheter ved statlig tilsyn er styrket, og det er snevrere rammer for statens egeninitierte lovlighetskontroll. Det er utvidet innsynsrett for folkevalgte organer, og taushetsplikten er skjerpet. Det er også innført velferdsrettigheter for folkevalgte.

Samfunnsansvar

Bærum kommune skal anskaffe bærekraftige løsninger som vektlegger etisk handel, sosial dumping og miljø/klima. Med samfunnsansvar menes forebyggende arbeid med etisk handel i leverandør-kjeder, miljøkrav i anskaffelser, bruk av arbeidsmarkedsbedrifter og lærlinger, samt arbeid med etisk bevissthet i anskaffelsesprosesser, herunder korrupsjonsforebyggende tiltak.

Kommunestyret har vedtatt at etiske kriterier skal legges til grunn for forvaltningen av forvaltningsfondet.

Etikk

Bærum kommune ble tildelt Etikprisen for 2019. Etikprisen deles ut av satsningen Samarbeid om etisk kompetanseheving i KS. I juryens begrunnelse stod det at «Bærum kommune kan vise til et gjennomtenkt og helhetlig etikkarbeid og er et godt eksempel for andre kommuner».

Etikkarbeidet skal bidra til bedre kvalitet på tjenestene. Det bidrar også til å fremme et godt arbeidsmiljø og stimulerer til jobbengasjement. Etisk refleksjon brukes på stadig flere områder i kommunen og er også tatt i bruk i pårørendesamarbeid.

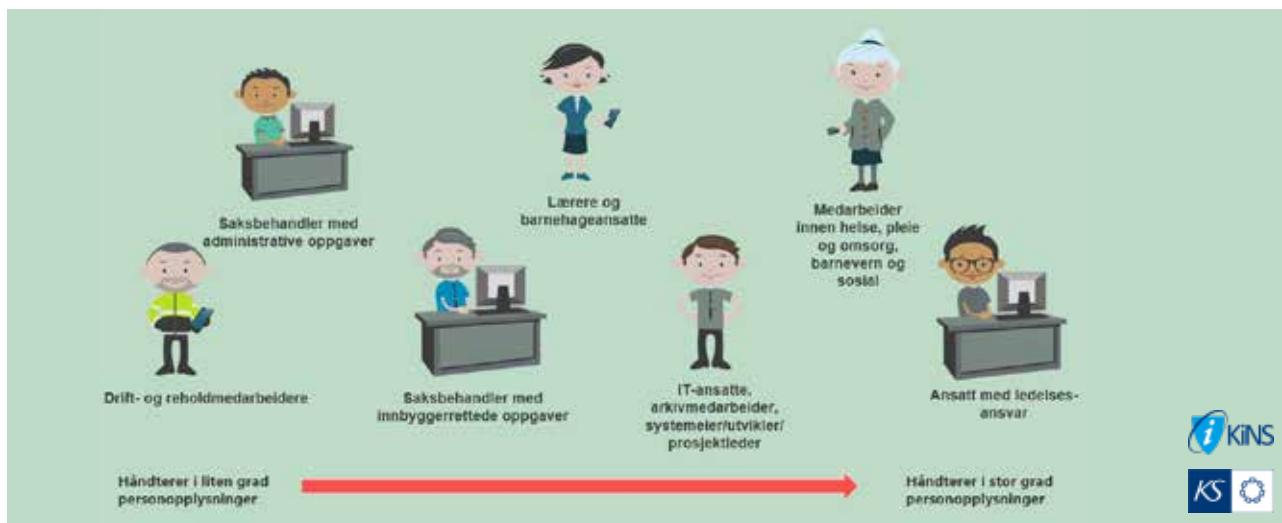
Etiske kriterier i finansforvaltningen

Kommunestyret i Bærum har vedtatt at etiske kriterier skal legges til grunn for forvaltningen av forvaltningsfondet, og gjennom dette ekskludere

- selskaper som ikke følger FNs Global Compact – ti prinsipper for samfunnsansvarlig adferd
- tobakksprodusenter
- selskaper som selv, eller gjennom enheter de kontrollerer, produserer våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper

Global Compact er FNs initiativ overfor næringslivet, hvor ti prinsipper for samfunnsansvarlig adferd trekkes opp.

Selskapene forplikter seg til å støtte opp om disse prinsippene, som omhandler blant annet: menneskerettighetene, avskaffelse av barnearbeid og tvangsarbeid, fjerning av diskriminering, ta miljøansvar og bekjempe korrupsjon. Ved utgangen av 2019 var 367 selskaper ekskludert fra forvaltningsfondet. KLP kapitalforvaltning som forvalter den globale aksjeforvaltningen, inkluderer i tillegg kullkraft, oljesand, og produksjon av pengespill og alkohol i fondenes etiske kriterier.

Informasjonssikkerhet og personvern

Bærum kommune har i samarbeid med Kommunal forening for informasjonssikkerhet (KINS) laget kompetanseprogram for personvern og informasjonssikkerhet basert på København kommune sitt program. Kommunenes Sentralforbund (KS) har bidratt med økonomisk støtte. Kompetanseprogrammet er tilgjengeliggjort gjennom KS-Læring og kan brukes av alle som ønsker det. Datatilsynet har bidratt med rådgivning. Alle ansatte skal gjennomføre kompetanseprogrammet som skal sikre at den nye personvernforordningen etterleves. Bærum kommune har også stort fokus på teknisk sikkerhet og på vurdering av personvernkonsekvenser. Dette er i enkelte tilfeller gjort med involvering av innbyggere.

Beredskap

Operasjonssenter for samvirke og beredskap (OPSAM) er videreført som et program. Kommunenes koordinersentral (KOSS) ble etablert våren 2019 med en teamleder og to kommunale operatører som er lokalisert på politiets operasjonssentral på Grønland. Kommunene Asker og Bærum finansierer den ene operatørstillingen.

I 2019 gjennomførte kommunene Asker og Bærum Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) 2020. På grunn av kommunesammenslåing fra 2020 i Asker var Røyken og Hurum involvert i arbeidet. Operatør finansiert av kommunene Asker og Bærum har bidratt med metode og gjennomføring av Helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse (ROS) 2020 Asker og Bærum.

Bærum kommune har hatt to store uønskede hendelser med internasjonal oppmerksomhet. Den første var eksplosjon på hydrogenstasjonen i Sandvika, og den andre var terrorhandlingen på Al-Noor moskeen etterfulgt av drap på familiemedlem.

Likestilling

Per 31.12.2019 har kommunen 7 441 årsverk fordelt på 5 425 kvinner og 2 016 menn. Dette utgjør en kvinneandel på 72,9 prosent. Gjennomsnittsalder var 45,3 år for kvinner og 43,7 år for menn.

Det er stor variasjon i andel kvinner i de ulike stillingskategoriene i kommunen. Toppledergruppen består av 47 prosent kvinner. I tjenesteledergruppen er det 73 prosent kvinner. Høyest andel kvinner (82 prosent) finner vi i gruppen medarbeidere med høyskole med tilleggsutdanning og lavest (63 prosent) i gruppen ufaglærte.

Det er fortsatt noe variasjon i lønnsnivået mellom kvinner og menn, spesielt på ledernivåene. I toppledergruppen har kvinner i snitt 6,4 prosent lavere lønn enn menn. Gjennomsnittlig lønn for kvinner i toppledergruppen er kroner 1 121 400. I tjenesteledergruppen har kvinner 6,1 prosent lavere lønn enn menn. Gjennomsnittlig lønn for kvinner i tjenesteledergruppen er kroner 703 894. Forskjellen mellom kvinner og menn er imidlertid redusert sammenlignet med året før. I alle de øvrige ansattgruppene, er det marginale forskjeller mellom kvinner og menn.

Kommunens andel av minoritetsspråklige utgjør 14,1 prosent i 2019.

Andel personer med deltidsstilling (under 80 prosent stilling) er 34,7 prosent i 2019.

For mer utfyllende informasjon om likestilling henvises det til kapittel 12 Organisasjon, styring og utvikling.

03 BEFOLKNINGS- UTVIKLING

I 2019 økte antallet innbyggere med 891 personer (0,7 prosent), og per 31. desember 2019 bodde det 127 732 personer i Bærum kommune.

Boligbygging i Bærum

Boligbygging er viktig for kommunens befolkningsutvikling på lengre sikt. Kommunen legger vekt på å styre framtidig utbygging til knutepunkter og sentrumsområder langs eksisterende banestrekninger. Dette for å kunne redusere behovet for transport med privatbil.

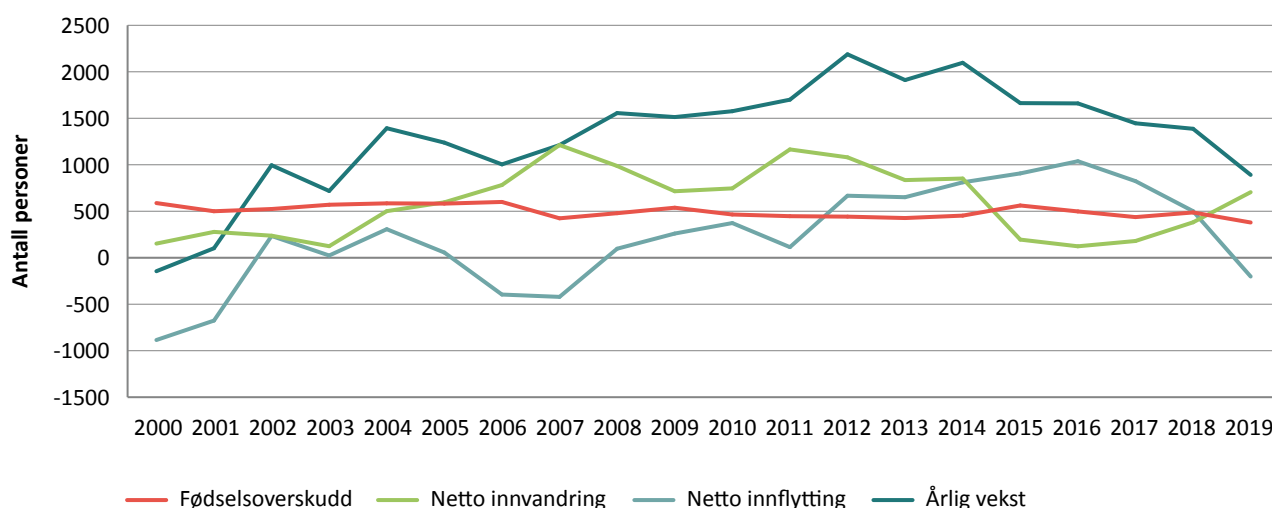
De viktigste utbyggingsområdene i Bærum er Sandvika, Fornebu og bybåndet (de delene av byggesonen som ligger

innenfor gangavstand til tog- og metrobanestasjoner).

I 2019 ble det ferdigstilt 401 boliger i Bærum. 52 prosent av boligene ble bygd innenfor prioriterte knutepunkter med god kollektivdekning. Cirka 76 prosent av boligene som ble bygd og ferdigstilt i 2019, var leiligheter.

I 2019 ble det igangsatt bygging av 745 nye boliger.

Figur 3 viser vekstkomponenter og årlig vekst 2000–2019

Tabell 7 viser boligproduksjon for årene 2007–2019

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Boligproduksjon	426	538	365	235	444	719	663	700	696	623	971	639	401

Bærum kommunes klimakloksatsing skal bidra til *det grønne skiftet*. Alle deler av bærumssamfunnet – innbyggere, næringsliv, organisasjoner, folkevalgte og kommunens virksomhet – skal mobiliseres i arbeidet for å nå de internasjonale og nasjonale klimamålene. I 2020 skal Bærum kommune være etablert som en miljø- og klimaklok kommune, noe som krever innsats fra hele virksomheten, og som gjenspeiles i aktivitetene gjennomført i 2019.

Miljøledelse og engasjement

Bærum kommune deltar i det globale nettverket *Global Covenant of Mayors for Climate and Energy* og kommunen rapporterer klimatilpasninger og klimagassreduksjoner. Gjennom denne rapporteringen ble Bærum kommune vurdert til å være blant de beste på klimaledelse og for å ha robuste strategier og gode tiltak. 2019 er det andre året Bærum kommer på A-listen etter vurdering av organisasjonen Carbon Disclosure Project.

Bærum kommune startet et samarbeid med United 4 Sustainable Smart Cities (U4SSC), nasjonalt FN-nettverk UNECE og Centre of Excellence for å innarbeide FNs bærekraftsmål i kommuneplanen og kommunens klima- og bærekraftsarbeid.

Bærum kommune deltar sammen med SmartCity Bærum i nettverket *Smartbyene* og har ledet mobilitetsgruppen innenfor dette nettverket.

Enkelte avdelinger i kommunen, som Vann og avløp, har i 2019 blitt sertifisert i henhold til ISO 14001 – miljøledelse. Eiendom har i tillegg gjennomført første trinn av sertifisering i henhold til ISO 14001 og ISO 50001 – Energiledelse.

I klimaarbeidet ønsker kommunen å prøve ut nye former for innbygger samarbeid slik at innbyggernes synspunkter kommer bedre frem. I 2019 ble innbyggerpanelet brukt for å få innspill til klimaarbeidet med fokus på klimaklok ressursbruk. Det var høy deltagelse og bred enighet om at privatpersoner kan bidra til å redusere klimagassutslippene. Innspillene tas med i den kommende revisjonen av Klimastrategi 2030.

Kommunikasjon, synlighet og kampanjer har vært prioritert i klimaarbeidet i 2019. Noen aktiviteter som ble gjennomført:

- deltagelse og innlegg på Urban Future Global Conference i forbindelse med Oslo Miljøhovedstad og Arendalsuka i august
- prosjektet *Bærumfolk* i samarbeid med cChange, der 30 bæringer inviteres til å gjennomføre en klimautfordring i 30 dager
- kampanjen *Tekstilaksjonen 2019*, med fokus på klær og forbruk rettet mot videregående skoler i Bærum
- *bilfri barnehagedag* under den europeiske mobilitetsuken i september

- flere sykkelaksjoner: *Sykle til jobben*, *Synlig syklist* og *SmartBike* for næringsliv og innbyggere

Samarbeid med næringslivet gjennom SmartCity Bærum:

- konseptutredning *Helelektrisk klimavennlig mobilitet på Fornebu* i samarbeid med de største utbyggerne på Fornebu
- pilot med testing av 100 elektriske sparkesykler på Fornebu

Rapportering og klimabudsjett

For å måle utslippsreduksjoner og utviklingen av en klimaklok kommune, ble det for første gang lagt frem et klimabudsjett for Bærum kommune i Handlingsprogram 2020–2023. Klimabudsjett vil være et viktig styringsverktøy for å vurdere riktige tiltak, kostnader og gjennomføring. Budsjettet skal videreutvikles i 2020 i forbindelse med revisjon av Klimastrategi 2030.

Klimaregnskap for Bærum kommune viser en nedgang i klimagassutslippene med 26 prosent i 2017 i forhold til utslippene i 2009. Utslippsreduksjonen kommer hovedsakelig fra overgangen til utslippsfrie kjøretøy og utfasing av fossil olje til oppvarming av boliger.

Klimaklok ressursbruk

I arbeidet med å etablere Bærum som en miljø- og klimaklok kommune må hele virksomheten bidra. En rekke tiltak og aktiviteter er gjennomført for å få til dette:

- Bærum kommune har i likhet med flere kommuner utarbeidet egne retningslinjer for å kvitte seg med engangsplass.
- Kommunen har inngått medlemskap i *Nettverk for miljømerket innkjøp*, i regi av Stiftelsen Miljømerking i Norge, for å få bistand til å følge opp mål i klimastrategien om å øke innkjøp av miljø- og klimatilpassede produkter og tjenester.
- Bærum kommune har inngått samarbeidsavtale med Matvett om prosjektet *KuttMatsvinn2020* som en del av det pågående arbeidet for å redusere matsvinn ved kommunens sykehjem.
- Utsortering av matavfall har minket restavfallsmengden med over 40 prosent, og en egen container for gjenbruk er etablert på Isi avfallsstasjon.

Klimakloke skoler og barnehager

Ved flere ungdomsskoler har det i samarbeid med Framtiden i våre hender blitt gjennomført egen undervisning med fokus på hvordan matsvinn kan reduseres.

Gjennom Grønt Flagg-sertifiseringen av de kommunale barnehagene har kildesortering og gjenvinning vært et utvalgt tema barnehagene skal jobbe med.

Eiendom og kommunale bygg

- Forprosjekt *Emballasjesmart byggeplass* har fått støtte fra Forskningsrådet.
- Energiforbruket i kommunale bygg er redusert med 5,2 prosent siden 2016.

Aktiv mobilitet og utslippsfri transport

- Kommunen fortsetter å erstatte fossile kjøretøy til bruk i tjenesten med utslippsfrie kjøretøy og med å legge til rette for etablering av ladeinfrastruktur.
- 21 elbiler, 10 el-varebiler og 1 biogassdrevet lastebil ble kjøpt inn i 2019.
- Klimagassutslippene fra kommunens personbilpark er redusert med 25 prosent i 2019.
- Tilskuddsordningen for etablering av ladepunkter i boligselskaper og sameier er videreført.

Miljø-, vann- og naturforvaltning

Noen gjennomførte tiltak:

- Handlingsplan for overvann er lagt frem som en del av kommunens klimatilpasningsarbeid, og er et resultat av en bred involveringsprosess.
- 76 dekar skogareal er vernet gjennom ordningen for frivillig vern.
- Bekjempelse av fremmede arter, samt trerydding og slått på gjengrodde enger.
- Utviklet langgress- og blomsterenger for pollinerende insekter.
- Åpning av Dælibekken langs Bærumsveien som et klimatilpasningstiltak.
- Punktering av egg fra grågåss og hvitkinngås som bestandsregulerende tiltak.

Bærums klimafond og klimasats

I 2019 ble 9,1 millioner kroner disponert til ulike tiltak i handlingsplanen til Klimastrategi 2030 og aktiviteter for å følge opp klimaarbeidet.

Bærum fikk i 2019 tilsagn om tilskudd til fem nye klimasatsprosjekter, hovedsakelig innenfor mobilitet.

I arbeidet med å etablere Bærum kommune som en miljø- og klimaklok kommune må hele virksomheten bidra. En rekke tiltak og aktiviteter er gjennomført for å få til dette.

Årsberetningen i kapittel 2 har fokus på 2019. Kapittel 5 beskriver også trender og gir mer utfyllende informasjon om de ulike delene av regnskapet. Hvis ikke noe annet er nevnt, er det brukt faste 2019-kroner for å vise realverdien i sammenligningen over år. Konsumprisindeksen (KPI) er lagt til grunn for prisjusteringen. For 2019 er KPI 2,2 prosent.

Nøkkeltall – sunn økonomi

Nøkkeltallene for sunn økonomi skal indikere hvorvidt kommunens samlede økonomi på sikt utvikler seg i riktig retning og sier også noe om kommunens handlefrihet i kommende år. Oppnåelse av målkravene skal gi rom for nødvendige investeringer og gjøre kommunen robust med tanke på fremtidige økonomiske svingninger.

Det viktigste måltallet i kommuneøkonomien er netto driftsresultat. Et godt netto driftsresultat (resultatgraden) vil medvirke til at målkravet for de andre nøkkeltallene også kan oppnås. Resultatgraden har vært over målkravet i hele femårsperioden. I 2016 og 2017 har resultatgraden vært spesielt høy. Dette skyldes i hovedsak ekstraordinært høye skatteinntekter. Økningen i resultatgrad fra 2018 til 2019 skyldes i stor grad den gode avkastningen i forvaltningsfondet.

Bufferfondet har vært stigende fra 2015 til 2018 og er i 2019 noe over nivået i 2018.

Egenkapitalfinansieringen av de ikke-rentable investeringene har i hovedsak vært på måltallet alle år.

Likviditetsreserven er godt over målet på 300 millioner kroner. Dette har sammenheng med økningen i disposisjonsfondene de siste årene. I 2019 er likviditetsreserven noe lavere enn i 2018, men fortsatt godt over måltallet. Dette skyldes i hovedsak at disposisjonsfondene (eksklusiv bufferkapitalen av forvaltningsfondet) er noe redusert i 2019.

Tabell 8 viser utviklingen i nøkkeltallene for sunn økonomi i perioden 2015–2019

Mill. 2019-kr	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Gjennomsnitt	Måltall
Resultatgrad	4,7 %	8,6 %	9,4 %	5,3 %	7,3 %	7,1 %	4 % (min. 3 %)
Bufferfondet	329	459	480	462	492	444	Min. 100 mill. siste år
Egenkapitalfinansiering	52,2 %	49 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 % (min. 40 %)
Likviditetsreserve	778	1 267	1 748	1 934	1 759	1 497	Min. 300 mill.

Driftsregnskapet

Under beskrives trender, og det gis utfyllende informasjon om de ulike delene av regnskapet.

Tabell 9 viser hovedoversikten for driftsregnskapet i perioden 2015–2019

Mill. 2019-kr	2015	2016	2017	2018	2019
Skatteinntekter	5 541,3	6 219,1	6 488,3	6 483,6	6 827,1
Rammetilskudd	1 858,3	1 534,8	1 454,8	1 520,4	1 443,7
Andre sentrale inntekter	217,2	267,0	256,7	291,0	246,5
Driftsinntekter i sektorene	2 440,4	2 483,5	2 565,3	2 561,0	2 696,7
Sum driftsinntekter	10 057,2	10 504,4	10 765,1	10 856,1	11 214,1
Driftsutgifter sektorene	9 054,3	9 196,1	9 493,2	9 716,2	10 198,9
Brutto driftsresultat (korrigert for avskrivninger)	1 002,9	1 308,3	1 271,9	1 139,9	1 015,2
Renteinntekter	70,3	58,7	48,0	70,8	85,0
Avkastning forvaltningsfondet (BKFF)	17,9	140,7	243,0	-76,0	292,0
Renteutgifter	224,0	203,6	193,4	185,4	201,1
Avdrag	396,8	398,2	355,3	379,0	372,1
Netto finansutgifter	532,6	402,5	257,7	569,6	196,3
Netto driftsresultat	470,3	905,8	1 014,3	570,3	818,9

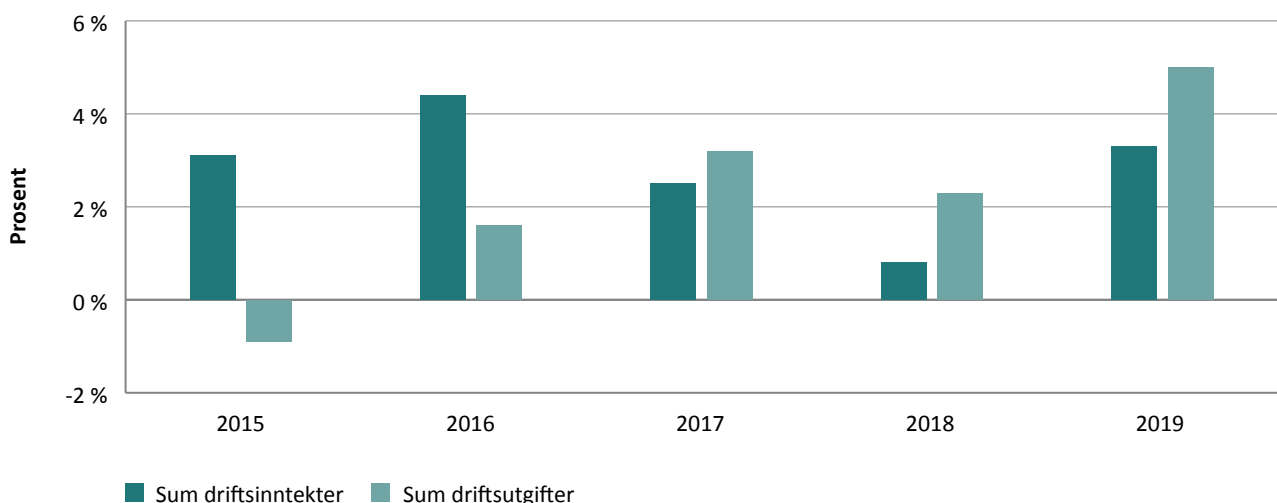
For å kunne sammenligne med tidligere år har Kommunedirektøren i sin årsrapport valgt å rapportere i samsvar med de talloppstillinger som er benyttet i kommunens økonomiske styringsdokumenter. Dette innebærer en noe annerledes gruppering av tallene enn det som er lagt til grunn i de obligatoriske regnskapsoversiktene i regnskapsforskriften. Disse oversiktene er imidlertid tatt inn i det trykte regnskapet, som behandles samtidig med årsrapporten. Den viktigste forskjellen mellom tabellene i årsrapporten og regnskapsrapportene er føringen av avskrivninger, noe som gir avvik mellom brutto driftsresultat i årsrapporten og årsregnskapet. Netto driftsresultat vil være det samme.

Utviklingen i driftsutgifter og driftsinntekter

De to første årene i perioden økte inntektene mer enn utgiftene. Denne trenden ble brutt i 2017. Siden har utgiftene økt mer enn inntektene. Variasjonen i inntektsveksten skyldes i hovedsak veksten i skatteinntektene. For eksempel ble skatteveksten i 2016 på over 16 prosent. Skatteinngangen har de siste årene også vært god, men med lavere vekst enn i 2016.

Lønnsveksten i 2019 ble høyere enn antatt og forklarer i stor grad økningen i utgiftene fra 2018. Den negative veksten i driftsutgiftene i 2015 henger sammen med overgangen til egen pensjonskasse (se figur 5 og tekst til figur).

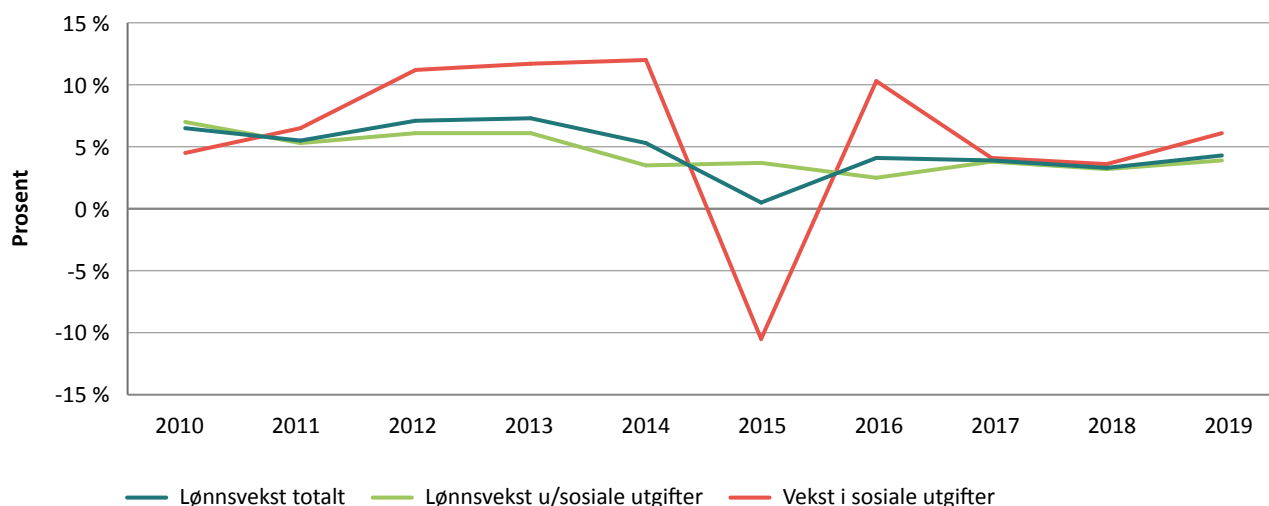
Figur 4 illustrerer årlig realvekst i perioden 2015–2019 i driftsutgifter og driftsinntekter

Den årlige veksten i lønnsutgiftene har vært stabil på rundt 4 prosent de siste årene og består av både volumøkning og lønnsvekst. Det har vært en økning fra 2018 til 2019 som i hovedsak skyldes lønnsoppgjøret 2019. Pensjonspremien

i 2015 ble markant lavere ved overgangen til egen pensjonskasse for deretter å øke i 2016. Dette forklarer den store nedgangen i sosiale utgifter fra 2014 til 2015.

Figur 5 illustrerer årlig nominell vekst i lønnsutgifter

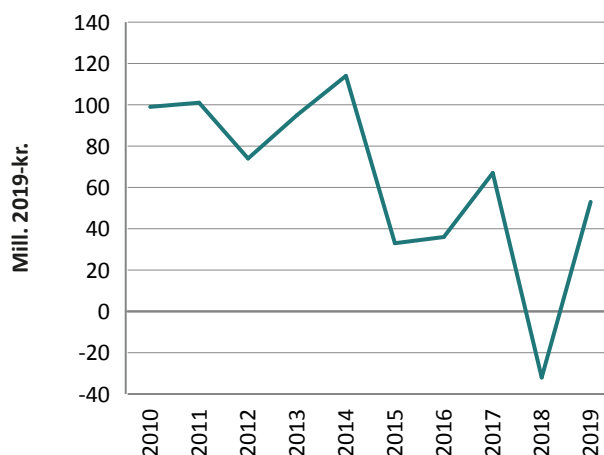

Resultat i sektorene

Bortsett fra i 2018 har mindreforbruket i sektoren vært positivt. Trenden fra 2014 er imidlertid negativ.

Kommunedirektøren vil følge opp de vedtatte omstillingstiltakene og legger opp til en ytterligere økning i tiltakene i årene som kommer. Dette for å tilpasse tjenestene til framtidige strammere økonomiske rammer.

Figur 6 viser utviklingen i sektorresultatene over tid

Brutto og netto driftsresultat

Utviklingen i brutto driftsresultat påvirkes av utviklingen i driftsutgiftene der lønn er det viktigste elementet. I tillegg påvirkes det av utviklingen i driftsinntektene der skatteinntektene er den største faktoren. Lønnsutgiftene utgjør om lag 65 prosent av kommunens samlede driftsutgifter, og skatteinntektene er den klart største inntektskilden.

Fra toppåret i 2016 har det vært en negativ trend i brutto driftsresultat og i 2019 endte det på samme nivå som i 2015. Dette skyldes at veksten i utgiftene har vært større enn veksten i inntektene de siste årene.

Netto driftsresultat varierer mer enn brutto driftsresultat. Hovedsakelig skyldes dette avkastningen av forvaltningsfondet. Forvaltningsfondet har hatt en positiv, stigende avkastning i perioden 2015 til 2017. I 2018 ble avkastningen fra forvaltningsfondet negativ, noe som ga et fall i netto driftsresultat dette året, for igjen å være meget høy i 2019.

Eksterne finansutgifter og finansinntekter

Finansutgifter og finansinntekter utgjør forskjellen mellom netto og brutto driftsresultat. Driftsregnskapets finansposter består i hovedsak av renteinntekter, renteutgifter og avdrag, samt gevinst og tap knyttet til forvaltningsfondet.

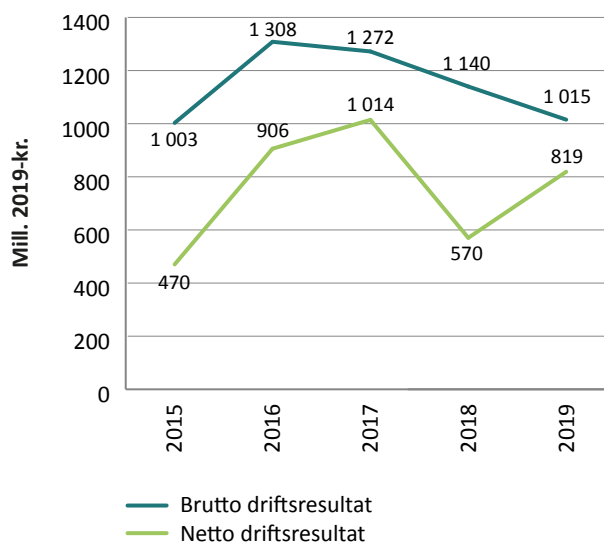
Tabell 9 viser at netto finansutgifter svinger betydelig fra år til år. Det skyldes i stor grad avkastningen i forvaltningsfondet. Avkastningen i forvaltningsfondet ble god i 2019. Netto finansutgifter reduseres derved betydelig i 2019 sammenlignet med 2018. Dersom forvaltningsfondet holdes utenom, og en ser på utviklingen i rente- og avdragsutgifter for seg, har det vedvarende lave rentenivået medvirket til avtagende og forholdsvis stabile finansutgifter over flere år.

Figuren viser hvor stor del av de samlede driftsinntektene som går med til å dekke finansutgiftene. Selv om det har vært en nominell vekst i netto finansutgifter de siste ti årene, har veksten i driftsinntektene vært høyere. Finansutgiftenes andel av driftsinntektene har derfor vært fallende de ti siste årene.

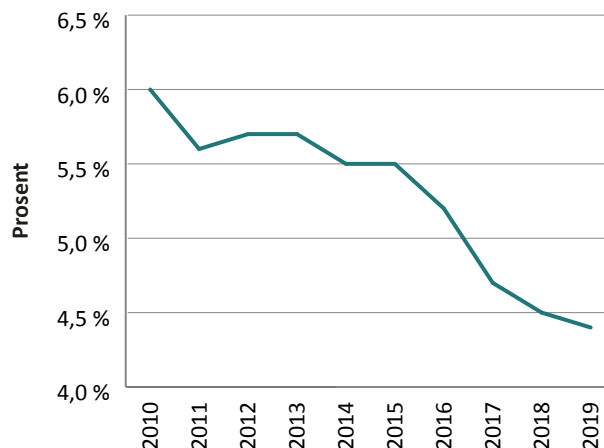
Det knytter seg usikkerhet til rentenivået fremover. Uro i markedene i mars 2020 som følge av coronaviruset har senket de lange rentene.

Avdragsutgifter ventes å øke på bakgrunn av høy investeringsaktivitet. Investeringsaktiviteten som legges til grunn i Langsiktig driftsanalyse og investeringsplan (LDIP) 2021–2040 og en forventning om høyere rentenivå på lang sikt, sannsynliggjør at finansutgiftenes andel av inntektene vil øke fremover. Utviklingen i driftsinntektene vil også være en vesentlig faktor for hvordan nøkkeltallet utvikler seg over tid.

Figur 7 viser utviklingen i brutto og netto driftsresultat i perioden 2015–2019

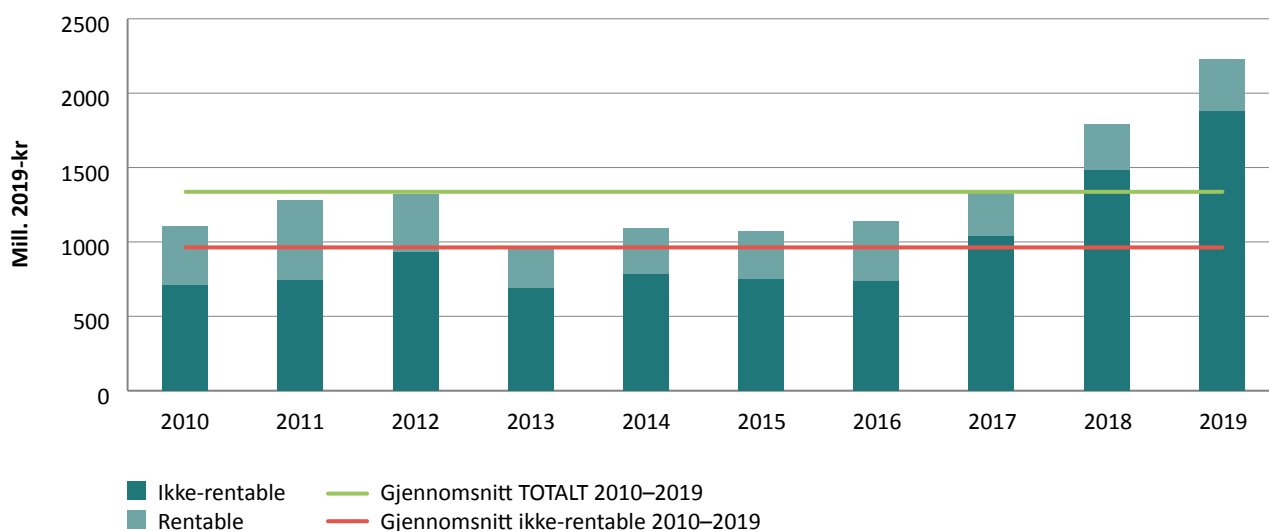

Figur 8 viser netto finansutgifter (uten avkastningen fra forvaltningsfondet) sammenlignet med sum driftsinntekter, i perioden 2010–2019

Investeringsregnskapet

Figur 9 viser investeringsaktiviteten i perioden 2010–2019 fordelt på ikke-rentable og rentable investeringer

- Gjennomsnittet for de samlede investeringene har vært i overkant av 1,3 milliarder kroner per år.
- Gjennomsnittet for de ikke-rentable investeringene har vært om lag 1 mrd. per år.
- De største prosjektene i 2019 er:
 - Levre barneskole
 - Bekkestua barneskole
 - Jarenga barnehage
 - Lindelia bo- og behandlingssenter
 - Carpe Diem demenslandsby
 - Svømmeanlegget på Rud
 - Elvepromenaden i Sandvika
 - Oksenøya senter på Fornebu
 - Lilløya gravlund på Fornebu
- Det har vært store investeringer i skoler i hele perioden.
- Investeringer i barnehager hadde en topp i perioden 2010 til 2011 som følge av barnehagereformen.
- Utbyggingen av Bærum idrettspark ble i hovedsak gjennomført i perioden 2011–2013.
- De selvfinansierende (rentable) investeringene til vann, avløp og renovasjon og omsorgs- og velferdsboliger har i gjennomsnitt utgjort 28 prosent av de samlede investeringene de ti siste årene. I 2019 utgjorde de rentable investeringene 16 prosent.

Balansen

Avsnittet tar for seg utviklingen i likviditet, fondsmidler og lånegjeld de siste fem årene. Her er noen hovedpunkter:

- Bærum kommune styrket sin likviditet i årene 2015 til 2018, men 2019 ga noe nedgang i likviditetsreserven. Arbeidskapitalen er cirka 3 milliarder kroner, og både likviditetsreserve og likviditetsgrad ligger over måltallene i hele perioden.
- Samlede fondsmidler ved utgangen av 2019 utgjorde 5,6 mrd. og er økt med 1 mrd. i perioden 2015 til 2019.
- Langsiktig gjeld utgjorde 9,1 mrd. per 31.12.2019, en økning på cirka 700 millioner kroner fra 2018. Økningen de siste fem årene er 1,2 milliarder kroner.

Likviditet

Den finansielle situasjonen er god. Likviditetsreserven er økt med om lag 1 mrd. i perioden 2015 til 2019. Arbeidskapitalen utgjør cirka 3 mrd. Det viser at det er tilstrekkelig omløpsmidler til å dekke den regnskapsførte kortsiktige gjelden i balansen. Det vil også gjelde dersom det ble tatt hensyn til sertifikatlån, som i tråd med regnskapsforskriften er klassifisert som langsiktig gjeld. Forvaltnings-fondet er her trukket ut, men representerer regnskapsmessig sett en ekstra buffer.

Tabell 10 viser utviklingen i arbeidskapitalen og likviditetsreserven i perioden 2015–2019

Mill. 2019-kr	2015	2016	2017	2018	2019
Arbeidskapital ¹⁾	1 995,7	2 257,7	2 665,5	2 982,4	2 951,5
Likviditetsreserve ²⁾	777,5	1 266,7	1 748,4	1 934,2	1 759,0
Likviditetsgrad ³⁾	1,7	1,9	2,4	2,4	2,2

¹⁾ Arbeidskapital er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld.

²⁾ Likviditetsreserve er definert som arbeidskapitalen fratrasket bundne fondsmidler, ubrukte lånemidler og premieavvik på pensjon, og tillagt avsetninger til påløpte feriepengene. Forvaltningsfondet holdes utenfor. Måltall: likviditetsreserve >300 mill.

³⁾ Likviditetsgrad = (omløpsmidler – ubrukte lån – bundne fond – premieavvik på pensjon) / (kortsiktig gjeld – påløpte feriepengene). Likviditetsgraden bør være større enn 1.

Fondsmidler

Etter avsetninger fra drifts- og investeringsregnskapet utgjorde samlede fondsmidler 5,6 mrd. ved utgangen av 2019. Dette er 51 millioner kroner høyere enn i 2018. Endringen i perioden fra 2015 til 2019 er 1,1 milliarder kroner og skyldes i hovedsak økning i disposisjonsfond, som vist i figur 10.

Fondsmidlene utgjør et volum som tilsvarer 50 prosent av årets driftsinntekter, en økning på 5,5 prosentpoeng fra 2015.

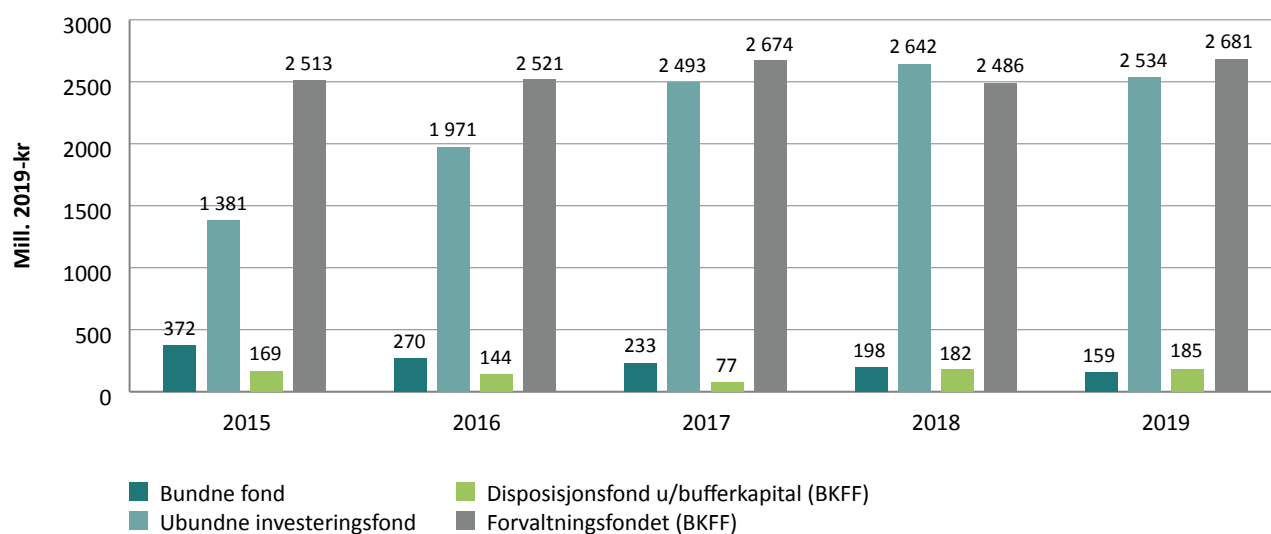
Figuren viser sammensetningen av fondsmidlene, med forvaltningsfondet skilt ut for seg.

Forvaltningsfondet utgjør en betydelig del av kommunens fondsbeholdning. Resultatene for fondet er omtalt kort i årsberetningen i dette dokumentet, samt mer utførlig i Finansrapport 2019. I mange analyser er det nødvendig å holde disse midlene utenfor, for å få frem et bilde av den løpende økonomiske situasjonen. Det skyldes at midlene er avsatt for langsiktig forvaltning, og det er forutsatt at realverdien skal opprettholdes. Årets resultat i form av gevinst eller tap føres mot fondet. Det er kun den budsjetterte realavkastningen som tas ut hvert år.

Tabell 11 viser utviklingen i kommunens fondsmidler i perioden 2015–2019

Mill. 2019-kr	2015	2016	2017	2018	2019
Sum fond	4 434,6	4 906,9	5 477,7	5 508,0	5 558,9

Figur 10 viser utviklingen i kommunens fondsmidler i perioden 2015–2019

Lånegjelden

Samlet langsiktig lånegjeld, som består av lån og finansiell leasing, økte med 712 millioner kroner (8 prosent) fra 2018 til 2019. Av økningen utgjorde ikke-rentabel gjeld 536 mill.

Til tross for en kraftig økning i gjelden økte gjeldsgraden bare moderat. Dette skyldes høye driftsinntekter. Det er planlagt et høyt investeringsprogram de neste årene, noe som vil øke gjeldsgraden.

Kommunens lånegjeld tilsvarer en gjeld på cirka 71 000 kroner per innbygger i 2019. Av dette utgjør den ikke rentable gjelden cirka 41 000 kroner (58 prosent).

Hoveddelen av lånegjelden er serielån som avdras over investeringsenes løpetid, men kortere lån som må refinansieres ved forfall, inngår også i porteføljen. Lån som skal refinansieres innen ett år, utgjorde 1 166 millioner kroner per 31.12.2019. Det vises til Finansrapport 2019 og noter i Regnskap 2019 for ytterligere informasjon om gjeldsporteføljen.

Utlån

Totale utlån utgjorde 1 132 mill. i Regnskap 2019, en økning på 97 mill. fra 2018. Videre utlån av husbankmidler til boligformål (startlån med videre) utgjør hoveddelen med 1 108 mill.

Tabell 12 viser utvikling i kommunens langsiktige lånegjeld i perioden 2015–2019

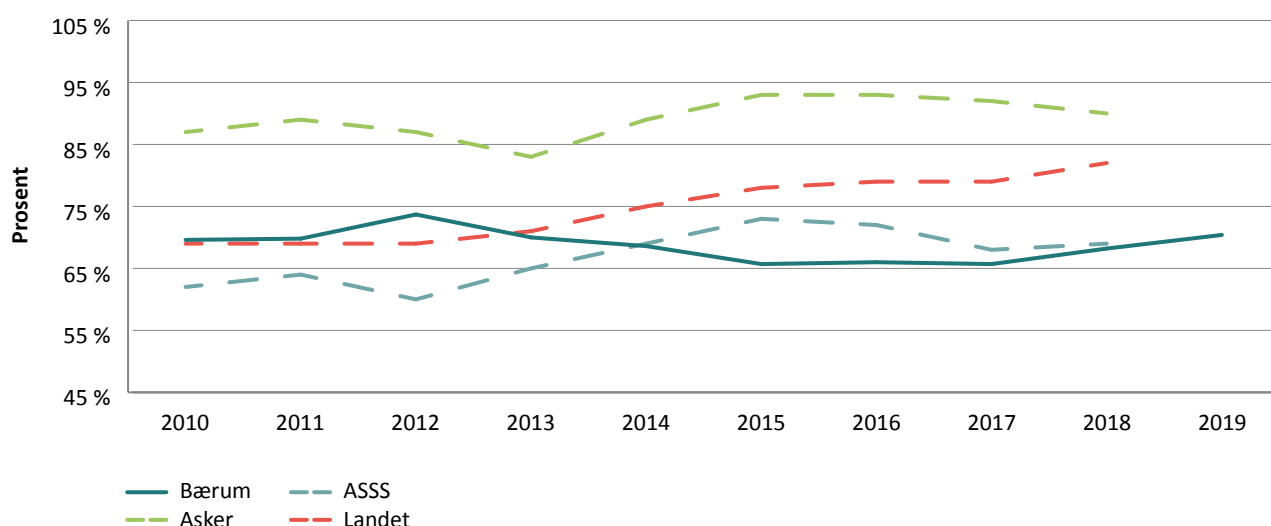
Mill. 2019-kr	2015	2016	2017	2018	2019
Sum lånegjeld	7 872,5	7 748,3	7 956,7	8 393,9	9 105,6
Ikke rentable ¹⁾	4 395,1	4 134,1	4 195,3	4 578,6	5 114,5
Rentable, vann/avløp/renovasjon og boliger	2 453,7	2 445,3	2 547,8	2 595,3	2 686,5
Rentable, øvrige ²⁾	1 023,7	962,1	1 018,8	1 038,4	1 134,8
Ikke rentable, øvrige ³⁾	0,0	206,8	194,8	181,5	169,8

¹⁾ Lån til ikke-rentable investeringer, der finansutgiftene må dekkes av egne midler (salgsinntekter, drifts- og fondsmidler)

²⁾ Lån til rentable formål er lån der renter og avdrag dekkes av brukere, f.eks. via husleie, gebyrer og avgifter. Kategorien «øvrige» er primært innlånte midler fra Husbanken til videreformidling. Låntakerne betaler lånekostnadene. I tillegg er et pensjonslån som utløp i 2015 tatt med i denne kategorien.

³⁾ Ikke rentable, øvrige gjelder gjeld via Offentlig privat samarbeid (OPS) finansiert ved finansiell leasing.

Figur 11 viser netto lånegjeld i prosent av sum driftsinntekter, i perioden 2010–2019

Tabell 13 viser sum lånegjeld og netto lånegjeld per innbygger i perioden 2015–2019

Mill. 2019-kr	2015	2016	2017	2018	2019
Sum lånegjeld, per innbygger	64 345	62 482	63 423	66 177	71 278
Netto lånegjeld, per innbygger ¹⁾	54 020	55 884	56 405	58 349	61 803

¹⁾ Ved beregning av netto lånegjeld er lån til videreformidling og ubenyttede lånemidler holdt utenom.

Alle elever i Bærum skal få maksimalt faglig og personlig utbytte av sin skolegang. Bærumsskolen skal være en inspirerende foregangsskole som legger vekt på langsiktig og systematisk utviklingsarbeid.

Viktige resultater og innsatser i 2019

- PP-tjenesten har gjennomført en omfattende organisatorisk og faglig endring som har sikret barn og unge bistand i henhold til nasjonale retningslinjer.
- Bærumsskolen fortsetter å ha gode resultater i nasjonale prøver på alle trinn og i alle prøver. I motsetning til nasjonale tendenser, er det små forskjeller mellom gutter og jenter på barnetrinnet i Bærum.
- Etter en ekstern gjennomgang av Haug skole er det iverksatt tiltak for å sikre et bærekraftig skoletilbud.
- Inngått avtale med UiO om forskning på digital skolehverdag og fått tildelt syv millioner kroner fra Norsk forskningsråd til prosjektet.
- Utviklet et interaktivt undervisningsopplegg i nettveit for elever på 1.–10. trinn i samarbeid med Telenor som et ledd i bærumsskolens målrettede innsats innen digital dannelse og trygge barn og unge på nett.
- Pilotordning hvor nyankomne minoritetsspråklige elever starter direkte ved sin nærskole. Det er etablert innføringsklasser for elevene på 8.–10. trinn som en del av ordinær ungdomsskole, og utviklet faglig veiledere for kvalitet i opplæringsløpet for denne elevgruppen.
- Gjennomført målrettede innsatser innen videreutdanning og kompetanseheving for bærumsskolens lærere. Det er opprettet systematisk

oppfølging i lærende nettverk innen eksempelvis tidlig innsats for barn i risiko og trygg skolehverdag.

- Åpnet nye Bekkestua barneskole for 800 elever med tekniske løsninger som åpner for nye og fremtidsrettede undervisningsformer. Bygget er tilrettelagt som samfunnshus for lokalbefolkningen.

Utfordringer fremover

- utvikle sømløse tjenester for barn og unge med store og sammensatte tilretteleggingsbehov, på tvers av profesjoner og sektorer
- gi medarbeidere omstillingskompetanse og tilby relevant videreutdanning i tråd med samfunnsendringer og økonomiske rammebetingelser
- identifisere transformasjon og effekt i arbeidsprosesser i leder-, lærer- og elevrollen i forbindelse med tilgang på digitale løsninger
- følge nøye med på konsekvensene av den nasjonale lærernormen
- utvikle skolebyggene som lokalmiljøets samfunnshus som legger til rette for inkludering, frivillighet og innbygggersamarbeid
- forberede og implementere ny nasjonal læreplanreform 2020 i bærumsskolen

Tabell 14 viser nøkkeltall for Oppvekst skole

Grunnskole	2017	2018	2019
Elevtall, barnetrinnet	11 535	11 539	11 484
Elevtall, ungdomstrinnet	4 649	4 642	4 681
Elever	16 184	16 181	16 165
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.–4. trinn	18,5	17,3	16,4
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.–7. trinn	20,6	20,4	20,3
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.–10. trinn	22,2	21,9	20,5
Andel elever med spesialundervisning, 1.–10. trinn	5,3 %	4,7 %	5,4 %
Grunnskolepoeng	43,9	44,0	44,3
Mobbing, andel elever som mobbes (7. trinn)	4,7 %	4,5 %	4,6 %
Mobbing, andel elever som mobbes (10. trinn)	4,1 %	4,1 %	3,3 %
Spesialskole og alternative skoler	2017	2018	2019
Elever ved Haug skole og ressurscenter ¹⁾	114 (10)	110 (8)	117 (5)
Elever ved Glassverket	10	9	10
Elever ved Sandviksbukta	9	8	8
Elever ved Skarva	10	9	9
Skolefritidsordningen	2017	2018	2019
Andel elever i SFO	88,6 %	86,2 %	84,9 %
Kulturskole	2017	2018	2019
Elevplasser i musikk- og kulturskolen	1 625	1 675	1 689

¹⁾ Tall i parentes er elever fra andre kommuner.

Oppvekst barnehage skal fremme inkludering, medvirkning og mestring – og tidlig innsats. Barnehagene skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Viktige resultater og innsatser i 2019

- Resultatene i barneverntjenesten viser færre plasseringer i institusjon og færre inngripende akutte plasseringer. En større andel barn får hjelp i form av spesialiserte, virksomme barnevernfaglige hjelpetiltak.
- Barneverntjenesten har innført hjelpetiltaket ABC, som gir hjemmebasert barnevernfaglig veiledning til foreldre med barn 0–2 år. I tillegg er forskningsprosjektet KOBA om forsterket skolestøtte til barn med tiltak fra barneverntjenesten, ferdigstilt.
- Andel minoritetsspråklige barn i barnehagene har økt betydelig etter rekrutteringsinnsats.
- Høvik og Lønnås barnehager er godkjent som universitetsbarnehager. Bærum kommune som barnehageeier tar gjennom dette medansvar for utdanningen av nye barnehagelærere.
- Det er igangsatt felles inntak til Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk, i et samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten, kommunal psykisk helsetjeneste og PP-tjenesten.
- I samarbeid med Forandringsfabrikken og Psykisk helseproffene har Psykisk helsetjeneste barn og unge utviklet opplegg for systematisk innhenting av brukererfaringer.

- Barnehagenes veiledningssenter er et lavterskeltilbud til barnehagene. I 2019 kontaktet 124 barnehager veiledningssenteret for å få bistand i sitt arbeid både på individ- og systemnivå.
- Sykefraværet i barnehagene er redusert som følge av målrettet arbeid på alle nivåer – og godt samarbeid med NAV og NAV Arbeidslivssenter.

Utfordringer fremover

- Barnehagene må ha nødvendig og gjennomgående kvalitet for å være bærekraftige, og for å kunne bidra i arbeidet med tidlig innsats.
- I 2022 trer *barnevernreformen* i kraft, med overføring av oppgaver fra stat til kommune på barnevernområdet. Barnevernets finansieringsmodell endres vesentlig. Det er usikkert hvordan ny finansieringsmodell vil påvirke kommunens utgifter.
- Underdekning på utdannede helsesykepleiere gir rekrutteringsutfordringer til helsesykepleierstillinger.
- Oppgavefordeling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten er et område som må vektlegges. Det må fortsatt arbeides for en mest mulig strømlinjeformet samarbeids-struktur.
- Antall unge med store psykiske lidelser fortsetter å øke.

Tabell 15 viser nøkkeltall for Oppvekst barnehage

Barnehage ¹⁾	2017	2018	2019
Kommunale barnehageplasser	3 295	3 218	3 289
Private barnehageplasser	4 285	4 365	4 330
Barnehageplasser i åpne barnehager	47	53	53
Barnehageplasser i Bærum kommune	7 627	7 636	7 672
Bærumsbarn med barnehageplass i andre kommuner	193	161	164
Barn fra andre kommuner med barnehageplass i Bærum	167	166	142
Barnehageplasser for barn med særskilte behov	480	412	422 ²⁾
Minoritetsspråklige barn i barnehage	1 327	1 437	1 505
Bærumsbarn med barnehageplass delt på folketall 1–5 år (dekningsgrad)	93,5 %	94,3 %	95,6 %
Barnevern			
Nye meldinger til barnevernet	892	813	840
Nye undersøkelser	781	688	740
Antall barn med tiltak i hjemmet ³⁾	472	530	563
Antall barn med plassering utenfor hjemmet ³⁾	296	274	248
– herav institusjonsplasseringer ³⁾	43	31	19
Akuttvedtak	32	25	14
Andel meldinger som går til undersøkelse	87,6 %	84,5 %	88,2 %
Andel undersøkelser som førte til tiltak	41,2 %	38,6 %	35,9 %
Helsetjenester			
Antall brukere psykisk helse	1 164	1 112	1 171
Akutthjelpen – antall oppdrag i hjemmene	567	807	631
Fritid og avlastning			
Antall brukere individuell avlastning	247	237	243
Antall timer per bruker per uke	14,1	15,2	13,6

¹⁾ For Oppvekst barnehage bygger nøkkeltallene på rapportering til SSB per 15.12.2019. Nye plasser åpnet etter denne dato er ikke med.

²⁾ Fra 2019 går rapporteringen til SSB per 15.12. på antall barn med vedtak etter barnehagelovens §§ 19 A, G, H.

³⁾ Indikatoren er endret fra antall barn med tiltak i gjennomsnitt gjennom året, til antall barn med tiltak i løpet av året.

Pleie- og omsorgstjenestene skal bidra til mestring og selvhjelpenhet. Målet er at alle skal få det tilbudet de har behov for, når behovet oppstår.

Viktige resultater og innsatser i 2019

- Økt innsats for flere aktiviteter ved sykehjem og omsorgsboliger, blant annet musikkbasert miljøbehandling, båtturer, besøk fra barnehager, skoler og Lyset i hverdagen, overføring av Bærum kulturhus sine forestillinger direkte til beboere, i tillegg til Den kulturelle spaserstokken. *Unikt*-konseptet bidrar til ulike aktiviteter som utvikles i samarbeid med beboere og pårørende ved det enkelte sykehjem.
- Målrettet arbeid har redusert sykefraværet til 8,5 prosent, ned 0,5 prosentpoeng. Verktøyet *IA-ledelse 2.0 – NED med sykefraværet!* har vært benyttet i tett samarbeid med KS og NAV.
- Til sammen har om lag 2 500 eldre, beboere, pårørende, medarbeidere og andre besøkt visningsarenaene for frihets- og velferdsteknologi Emma MedLiv og Atri-X.
- Doktorgradsprosjektet *Kosthold for bedre helse for mennesker med utviklingshemming i omsorgsboliger* er etablert.
- Ti unge voksne med utviklingshemming flyttet inn i de nye omsorgsboligene ved Saubakken bolig.

- Fire sykehjem har redusert matsvinn i et pilotprosjekt. Planen er å benytte erfaringene ved alle sykehjem.

Utfordringer fremover

- Pleie og omsorg 2024* skal bidra til omstilling for å levere effektive tjenester med rett kvalitet til innbyggerne, og sikre en god arbeidsplass for medarbeidere slik at brukernes behov møtes på en forsvarlig måte.
- Avklare forventningene mellom ønsker og tilbud av tjenester.
- Implementere frihets- og velferdsteknologiske løsninger og annen teknologi for å heve kvaliteten på tjenestene og sørge for at innbyggerne kan mestre hverdagen i størst mulig grad selv.
- Sikre at endringer av arbeidsprosesser i tjenestene og nye frihets- og velferdsteknologiske hjelpemidler gir gevinster som gjør kommunen i stand til å bistå et økt antall innbyggere.
- Rekruttere medarbeidere med rett kompetanse og øke andelen heltidsstillinger.

Tabell 16 viser nøkkeltall for Pleie og omsorg

Tjenester i institusjon og boform med heldøgns pleie og omsorg	Antall personer mottatt tjeneste			Antall plasser		
	2017 ¹⁾	2018	2019	2017	2018	2019
Langtidsopphold i sykehjem	1 072	1 028	1 039	751	748	716
Tidsbegrenset opphold sykehjem	871	841	864	138	140	140
Tidsbegrenset opphold Altea (rehabilitering)	229	246	278	30	30	30
Tidsbegrenset opphold rehabilitering	153	145	188	22	22	22
Mottaksplasser	388	217	276	10	6	6
Kommunale akutte døgnplasser (KAD)	581	509	604	15	15	15
Trygghetsplass i bo- og behandlingssenter	158	114	122	9	6	6
Dagaktivitetsplasser	436	446	418	123	133	130
Dagopphold rehabilitering	86	86	81	10	10	10

Tjenester til hjemmeboende	Antall personer som har mottatt tjenester		
	2017 ¹⁾	2018	2019
Omsorgsbolig for eldre	504	555	568
Praktisk bistand	1 854	1 996	1 897
Hjemmesykepleie	3 514	3 445	3 539
Trygghetsalarm	2 261	2 300	2 145
Støttekontakt	501	522	532
Brukerstyrt personlig assistanse	148	167	166
Omsorgslønn	311	308	294
Avlastning, demente	140	150	142

¹⁾ Datagrunnlaget for 2017 er usikkert grunnet overgang til ny elektronisk pasientjournal.

Tjenestene skal ivareta innbyggernes behov for helse- og sosialtjenester og retter seg både mot hele befolkningen og spesielle målgrupper.

Viktige resultater og innsatser i 2019

- 70,6 prosent av flyktningene i Bærum kom i jobb eller utdanning etter endt introduksjons-program. Resultatet på landsbasis var i 2018 på 67 prosent.
- Det er utviklet nye tilbud om fagopplæring for flyktninger med liten eller ingen skolebakgrunn.
- 89 personer avsluttet Kvalifiserings-programmet i NAV. Av disse gikk 67 prosent til arbeid, på landsbasis var det 51 prosent i 2018.
- Antall sosialhjelpsmottakere er redusert med 51 personer til 2 113.
- Oppfølgingstjenester psykisk helse og rus har etablert et døgkontinuerlig tjenestetilbud.
- Bærum har fra 2019 tatt imot utskrivningsklare pasienter også innen psykisk helse og rus.
- Kommunen har igangsatt en samordnet innsats for lavinntektsfamilier, slik at flere får mulighet til å eie sin egen bolig og til bedre oppvekstvilkår for sine barn.

- Helse og sosial viderefører en god innovasjonskultur og ble også i 2019 tildelt kommunens innovasjonspris.
- Etablering av 15 nye fastlegestillinger ble igangsatt i 2019.

Utfordringer fremover

- Antall overføringsflyktninger øker, og det stilles krav til mer oppfølging og tilpasset kvalifiseringstilbud.
- Andel sosialhjelpsmottakere med lav utdanning og lave norskkunnskaper øker.
- Antall brukere med store og sammensatte behov innen psykisk helse og rus øker. Dette krever ytterligere satsning på egnede boliger, aktivitet og arbeidsrettede tilbud til målgruppen.
- Bærums folkehelseprofil viser forskjeller i forventet levealder på bakgrunn av utdanning, inntekt og andre sosioøkonomiske kjennetegn.
- I tråd med økt antall eldre, stilles det krav til ergo- og fysioterapitjenesten og til hjelpemidler til voksne.

Tabell 17 viser nøkkeltall for Helse og sosial

Helse	2017	2018	2019
Tilrettelagte arbeidsplasser: Plassering i kommunale, varige og tilrettelagte arbeidsplasser (Bærum arbeidssenter)	129	125	124
Antall henvendelser Rask psykisk helsehjelp		1 542	1 482
Antall frisklivsreseppter	375	371	407
Arbeid og inkludering			
Antall bosatte flyktninger	254	110	81 ¹⁾
Andel flyktninger som kommer i arbeid eller utdanning etter endt introduksjonsprogram	53 %	68 %	71 %
Psykisk helse og rus			
Startlån til kjøp av egen bolig	155,7 mill.	196,2 mill.	176,4 mill.
Tilskudd til kjøp av egen bolig	4,8 mill.	2,3 mill.	7,3 mill.
Antall kommunale utleieboliger i alt ²⁾	2 126	2 150	2 180
Antall brukere med vedtak om tjenester innen psykisk helse og rus ³⁾	733	1 107	1 101
Sosiale tjenester i NAV			
Antall sosialhjelpsmottakere (eksklusiv familiemedlemmer)	2 098	2 164	2 113
Andel langtidsmottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	32 %	33 %	34 %
Gjennomsnittlig stønadslengde for sosialhjelpsmottakere	5,39 mnd.	5,73 mnd.	5,85 mnd.
Antall deltakere på kvalifiseringsprogrammet som kommer i arbeid etter endt program	60 %	64 %	67 %
Andel ungdom under 30 år med aktivitetsplikt for sosialhjelp	85 %	85 %	77

¹⁾ Herav 25 familiegjenforente og 4 enslige mindreårige.

²⁾ Herunder 70 personalboliger, baser, fellesareal og 1 068 velferdsboliger.

³⁾ Dette gjelder både beboere i omsorgsboliger innen rus og psykisk helse, kjøp av utenbygdplasser samt ambulerende tjenester innen rus og psykisk helse. Økningen fra 2017 til 2018 skyldes i hovedsak at det også gis vedtak til brukere med rusutfordringer.

Opplevelser, læring, engasjement og deltakelse.

Viktige resultater og innsatser i 2019

Kultur og bibliotek

- Bærum bibliotek har hatt stor økning i både besøk og utlån.
- I prosjekt Sommerles deltok 3 000 barn i 1.–7. klasse og leste over 4 millioner sider.
- Biblioteket på Bekkestua fikk besøk av H.K.H. Kronprinsessens Bokbane.
- Bærum Kulturhus har gjennomført et pilotprosjekt for overføring av forestillinger til beboere på sykehjemmene.
- Nettsiden Arrangementsporten – en dør inn til kommunens etater for arrangører – er lansert.
- Kulturarenaen Tanken er blitt en del av Bærum Kulturhus.
- En rekke store arrangementer og markeringer i 2019: Fischer Random Chess Championship, X Games, Kadetten, Sandvika Byfest, Kulturnatt Elvelangs og Kunst rett vest.

Park, idrett, landbruk og landskapsvern

- Kadettangen og første byggetrinn av Elvepromenaden i Sandvika åpnet.
- Det er etablert tursti og trapp fra Hiltonåsen til Åsløkkveien, ny gapahuk ved Brunkollen dagsturhytte, belysning og vannpost ved Storøya hundepark.
- Levretoppen og Almelen lekeplasser er oppgradert.
- Bærum kommune deltar i forskningsprosjekt om fremtidens kunstgressbaner, sammen med SIAT (NTNU), Viken og Trøndelag fylkeskommuner.
- Landbrukskontoret har tatt initiativ til og samlet 40 gårdbrukere fra Lier, nye Asker og Bærum som vil satse på gården som ressurs.

- Pilegrimsleden er forlenget fra Asker til Haslum kirke. Den er merket med lilla i Bærumskart.

Kirke, gravplasser og andre religiøse formål

- Klokketårnet på Lilleøya gravlund på Fornebu er ferdigstilt. Gravplassen ferdigstilles våren 2021.
- Ved Steinsskogen gravlund er en steinmur og klokketårnet satt i stand.
- Bærum kommune var vertskap for Fagdager for krematorier som holdes årlig.
- Kommunen og Kirkelig fellesråd har inngått en ny samarbeidsavtale, som erstatter Tjenesteytingsavtalen fra 1997. Avtalen regulerer formen for samhandling, kontakt, kommunens rutiner for budsjettering og utbetaling av tilskudd.

Utfordringer fremover

- øke satsingen på digitale medier, digital formidling og selvbetjening ved Bærum bibliotek, inkludert meråpent bibliotek
- bidra til at kultur og kulturnæring er en sentral kraft i by- og stedsutviklingen
- utvikle og koordinere frivillighetsarbeidet og utarbeide en frivillighetspolicy
- stor slitasje på viktige natur- og friluftslivsområder
- generasjonsskifte og rekruttering av unge som vil drive gårdsbruk
- erosjon og forurensende avrenning til vassdragene i Bærum
- tilstrekkelig kapasitet ved ordinære idretts- og nærmiljøanlegg for å møte en økende befolkning
- sikre kulturvern i by- og stedsutviklingen

En rekke store arrangementer og markeringer ble gjennomført i 2019, blant annet musikkfestivalen Kadetten med verdensstjernen Cardi B.

Tabell 18 viser nøkkeltall for kultur og fritid

Bærum bibliotek ¹⁾	2017	2018	2019
Besøk	464 622	398 419	449 360
Utlån	706 959	640 859	666 828
Bærum Kulturhus			
Totalt antall arrangementer inklusive prøvedager	883	881	940
Lokale kulturaktører, forestillinger og prøvedager	380	465	415
Bærum Kulturhus egne arrangementer	309	274	362
Arrangementer i regi av andre aktører	194	142	163
Totalt antall besøkende	119 675	123 409	131 712
Kultur og samarbeid			
Arrangementer på Byscenen	8	21	20
Ulike innslag under arrangementer i BAKgården	110	97	90
Tilskudd			
Kulturformål ²⁾	11 237 675	14 628 100	15 957 475

¹⁾ Biblioteket på Rykkinn var stengt fra februar 2018 til august 2018 på grunn av oppgradering. Biblioteket i Sandvika var stengt i mai 2018 på grunn av flytting til nye lokaler.

²⁾ Av tilskuddet gjelder 7 958 000 Henie Onstad Kunstsenter i 2019, hvorav 3 000 000 var jubileumsgave (også i 2018).

Tabell 19 viser nøkkeltall for idrett

Antall besøkende i badene	2017	2018	2019
Berger svømmehall	48 114	49 321	46 259
Nadderud svømmehall	135 432	129 043	141 456
Hundsund Bad	97 470	95 778	78 426
Idrett			
Antall medlemmer i idrettslag	54 917	50 971	55 798
Tilskudd idrettslag/-foreninger	16 614 095	19 055 613	19 080 298

Tabell 20 viser nøkkeltall for kirke og andre religiøse formål

	2017	2018	2019
Medlemmer Den norske kirke	81 210	81 057	80 830
Medlemmer andre tros- og livssynssamfunn	15 882	16 671	17 331
Tilskudd (kroner) per medlem i andre tros- og livssynssamfunn	1 055	936	788

Høy kvalitet på tjenestene er viktig for innbyggere, miljøet og samfunnsutviklingen.

Viktige resultater og innsatser i 2019

Planlegging og byggesaksbehandling

- Kommunedelplan 3 for Fornebu er vedtatt, og oppfølging av planen er i gang.
- Første versjon av mobilitetsstrategien er vedtatt.
- Nytt kommunenummer 3024 er innført.
- Ulovlighetsoppfølging i byggesak har ført til redusert antall restanser.

Transport, vei og trafikk

- Bilpoolen for kommunens medarbeidere ble utvidet med 11 elbiler, til totalt 21.
- Brøyte- og feiweb med løpende informasjon er tilgjengelig på kommunens nettsider.
- Kommunen har etablert en webløsning for parkeringsklager.
- Det er utplassert til sammen 18 sykkelteflere, og flere av dem teller også antall gående.

Vann, avløp og renovasjon

- Kommunen er tildelt 14 millioner kroner fra Innovasjon Norge til et innovasjonspartnerskap, hvor formålet er å skape innovative løsninger for overvannshåndtering i fortettede byområder.
- I samarbeid med Statens Vegvesen og BaneNor bygges det i 2019 og 2020 vann- og avløpsanlegg til Sollihøgda for å forberede Ringeriksbanen og videreføring av E16.
- Det er innført kildesortering i alle kommunale skoler og barnehager. Startet arbeidet med å innføre kildesortering i andre kommunale bygg.
- Arbeid med sikring av gamle avfallsdeponier på Isi, Skui og Øverland igangsatt.

Utfordringer fremover

- Videreutvikle Sandvika som attraktiv kultur- og regionby, kommunesenter og nabolag med mangfold og høy arkitektonisk kvalitet i bygninger og byrom.
- Følge opp planoppgaver ved Bekkestua, Høvik, Lysaker og Fornebu.
- Utvikle hovedlinjene for en småhusplan/-strategi med vekt på forenkling og effektivisering.
- Konkretisere og revidere strategi for mobilitet.
- Videreutvikle brukerinvolvering og samskaping gjennom digitale løsninger.
- Effektivisere byggesaksprosessen gjennom digitalisering, samt forbedre eksisterende plan- og byggesaksdialog.
- Utvikle tjenestene for å løse morgendagens utfordringer.
- God veidrift for å takle klimaendringer, med stor variasjon i nedbør og underkjølt regn.
- Manglende permanent snødeponi.
- For å fornye vann- og avløpssystemene er det avgjørende med tilstrekkelig kapasitet og kompetanse på prosjektledelse.
- Eldre befolkning og flere innbyggere uten bil krever mer tilrettelegging innen kildesortering, gjenbruk og materialgjenvinning.
- Renovasjonsløsninger i nye utbyggingsområder som Sandvika Øst, Bekkestua, Hamang og Lysaker.

Tabell 21 viser nøkkeltall for Tekniske tjenester

Planlegging og byggesaksbehandling	2017	2018	2019
Plansaker sluttbehandlet i planutvalget og kommunestyret	14	14	15
Antall byggesaker behandlet	1 156	1 063	1 371
Sum klagesaker	150	155	151
Vann, avløp og renovasjon			
Total mengde husholdningsavfall, tonn	45 883	41 461	45 520
Total vannproduksjon (mill. m3)	12,1	13,6 ¹⁾	12,2
Totalt levert vannmengde VEAS (mill.m3)	19,6	16,9	22,7
Brann- og ulykkesvern			
Totalt antall utrykninger i Asker og Bærum	4 471	4 902	4 682

¹⁾ Tallene for 2018 utgjør ekstraordinær hagevanning på grunn av særlig tørr sommer.

12 ORGANISASJON, STYRING OG UTVIKLING

Strategisk ledelse, styring og administrasjon, digitalisering og IT

Organisasjon, styring og utvikling har en viktig rolle som tilrettelegger, pådriver og samspiller for mange av prosessene på tvers av organisasjonen og som medspiller for å sikre omstilling og gjennomføringskraft.

Viktige resultater og innsatser i 2019

- Sykefraværet i Bærum kommune var på 6,81 prosent, og det er for første gang lavere enn måltallet på 7 prosent.
- Bærum kommune har inngått avtaler om forsknings- og innovasjonssamarbeid med NTNU og VID. Fem PhD-prosjekter er igangsatt.
- Om lag 93 prosent av fakturaer fra Bærum kommune blir sendt digitalt som følge av ny løsning. Antallet papirfakturaer er redusert med 100 000. Det er gjennomført et prosjekt for å forberede utskifting av fakturasystem.
- Utviklet kompetanseprogram for informasjonssikkerhet for alle ledere og medarbeidere. Programmet tas i bruk over hele landet.
- Etablert *Min side* for innbyggere, innført automatisering (robotisering) av enkelte regelstyrte arbeidsprosesser og ny kommunikasjonskanal for medarbeidere.
- Betydelig bidragsyter i det nasjonale digitaliseringsarbeidet, blant annet Akson – helhetlig samhandling og felles kommunal journal, og DigiSOS – samhandling mellom kommuner og NAV.
- Servicesenteret og de administrative stab- og støttetjenestene har økt brukertilfredshet, og digitale løsninger bidrar til forenkling.

- *Bli med og sett spor* er et nytt slagord som sammen med en ny visuell profil og oppdatert rekrutteringsverktøy (Webcruiter) skal styrke rekrutteringen.

Utfordringer fremover

- Gjennomføring av *Omstilling 2024* med involvering av medarbeidere og innbyggere, som fører til innovativ, effektiv og bærekraftig ressursbruk.
- Fremtidens arbeidsliv vil være preget av tverrfaglighet, økte krav til rask omstilling og at flere må stå lenger i arbeid. Kunnskapsnivået innen digitalisering og endringsprosesser må økes.
- Bærum kommune må styrke samfunnsutviklerrollen med tydeligere strategier for regionalt og nasjonalt samarbeid. Det skal arbeides med å videreutvikle og skape nye regionale relasjoner.
- Ny kommunelov stiller nye krav til helhetlig arbeid med internkontroll og risikostyring.
- Sikre håndtering av personopplysninger om medarbeidere og innbyggere.
- Rekruttering av mangelpersonell og -kompetanse.

Kommunens lokaler i Eyvind Lyches vei har tatt i bruk aktivitetsbasert arbeidsform. Egne soner for samarbeid, fokusarbeid, konsentrasjonsarbeid og prosjektarbeid gjør at hver enkelt medarbeider til enhver tid kan velge arbeidsplass ut ifra akkurat det arbeidet som skal utføres.

Eiendom

Eiendomsvirksomheten har en sentral rolle i kommunens tjenesteproduksjon og i utviklingen av Bærum som en klimaklok kommune i vekst – særlig i Sandvika og på Fornebu.

Viktige resultater og innsatser i 2019

- Det har vært svært høy aktivitet med nybygg og større ombygginger for om lag 1,2 milliarder kroner og vedlikehold for om lag 300 millioner kroner.
- Konseptet *Det gode Nabolag* er utviklet i samarbeid med Husbanken, med mål om mangfoldig og inkluderende bomiljø for blant annet mennesker med utviklingshemming, store barnefamilier, førstegangskjøpere og ordinære kjøpere.
- For å styrke tjenesteleveranser, prosjektgjennomføringsevne og teknisk fagkompetanse i Eiendom er det gjennomført organisatoriske endringer.
- Kommunen gjennomgår interne arbeidsprosesser og rutiner, og vurderer entrepriseformer og ambisjonsnivåer for å redusere byggekostnadene.

- For å styrke brukermedvirkning og mer pedagogiske prosesser i byggeprosjektene er det etablert et Stimulab-prosjekt med støtte fra Difi og DOGA.

Utfordringer fremover

- Store deler av bygningsmassen har et teknologisk etterslep som vanskeliggjør fjernovervåking og -styring av blant annet energiforbruk og inneklima.
- Det er behov for endring i kompetansesammensetning og driftsmetodikk i eiendomsdriften. Samtidig er det krevende å rekruttere tilstrekkelig kapasitet innen ledelse og prosjekttrettede stillinger.
- Kommunen vil ha løpende behov for tomtearealer i årene fremover for å bygge skoler, sykehjem med mer. Samtidig er det svært viktig å ivareta kommunens grunneiendommer.

Tabell 22 viser antall medarbeidere i 2018 og 2019 fordelt på kvinner og menn

Antall medarbeidere	31.12.2018 ¹⁾				31.12.2019			
	Årsverk	Fast ansatte	Time-lønnede	Personer alle	Årsverk	Fast ansatte	Time-lønnede	Personer alle
Kvinner	5 425	6 951	1 950	8 901	5 425	6 967	1 902	8 869
Menn	1 968	2 443	928	3 371	2 016	2 505	887	3 392
SUM	7 394	9 394	2 878	12 272	7 441	9 472	2 789	12 261

¹⁾ Det er oppdaget feil i tall rapportert for 2018 som følge av organisatoriske endringer. Tallene for 2018 er korrigert i årets rapport.

Tabell 23 viser fordeling av medarbeidere med minoritetsbakgrunn

Minoritetsbakgrunn	2018			2019		
	Årsverk	Personer	Andel årsverk	Årsverk	Personer	Andel årsverk
Kvinner	304,9	407	14,9 %	300,0	395	14,9 %
Menn	765,7	1 029	12,9 %	752,0	994	13,9 %
Andel fast ansatte totalt	1 070,6	1 436	13,4 %	1 058,0	1 389	14,1 %

Tabell 24 viser utvalgte nøkkeltall knyttet til medarbeidere for 2017–2019

Nøkkeltall samlet 2017–2019	2017	2018	2019
Antall medarbeidere årsverk ¹⁾	7 533	7 394	7 441
Antall medarbeidere – personer i alt ¹⁾	12 181	12 272	12 261
Andel kvinner – årsverk	73,9 %	73,4 %	72,9 %
Andel ansatte med minoritetsbakgrunn	14,0 %	13,4 %	14,1 %
Andel fagstillinger – Pleie og omsorg	75,4 %	76,3 %	77,5 %
Andel fagstillinger – Oppvekst barnehage ²⁾	59,0 %	67,7 %	64,4 %
Antall læringer	90	88	102
Andel deltid (mindre enn 80 prosent stilling)	35,2 %	34,5 % ¹⁾	34,7 %
Sykefravær	7,5 %	7,3 %	6,8 %

¹⁾ Det er oppdaget feil i tall rapportert for 2018 som følge av organisatoriske endringer. Tallene for 2018 er korrigert i årets rapport.

²⁾ Inkluderer barnevern og helsetjenester barn og unge fra 2018.

Tabell 25 viser fordeling av kjønn og lønn

	2018	2019	2018	2019	2019	2019
	Andel kvinner	Andel kvinner	Lønn ¹⁾	Lønn ¹⁾	Snitt menn	Snitt kvinner
Toppledere	50 %	47 %	-11,7 %	-6,4 %	1 198 144	1 121 400
Tjenesteledere, avdelingsledere	75 %	73 %	-6,5 %	-6,1 %	749 689	703 894
Akademikere	67 %	64 %	-3,4 %	-2,8 %	650 062	632 039
Høyskole med tilleggsutdanning	83 %	82 %	1,8 %	1,8 %	506 076	515 084
Høyskole uten tilleggsutdanning	78 %	81 %	1,7 %	0,4 %	467 295	469 079
Fagarbeidere/hjelpepleiere	72 %	71 %	-0,2 %	-0,4 %	444 516	442 861
Ufaglærte	63 %	63 %	1,0 %	-0,2 %	371 727	370 831
Pedagogisk personale	81 %	79 %	1,5 %	1,5 %	548 762	557 113

¹⁾ Tallet angir prosentvis forhold mellom kvinner og menn. Positivt tall i kvinners favør.

Tabell 26 viser nøkkeltall for Eiendom

Eiendom	2017	2018	2019
Vedlikehold bygg ekskl. bolig (mill. kr.)	43,7	63,7 ¹⁾	87,6 ¹⁾
Vedlikehold boliger (mill. kr.)	37,3	45,6	46,0
Samlet vedlikehold (mill. kr.)	81,0	109,3 ¹⁾	133,6 ¹⁾
Samlet antall kommunale boliger	2 126	2 142	2 127
Samlet areal på formålsbyggene ²⁾	589 072	590 236	603 722

¹⁾ Inkludert 8,7 millioner kroner til leietakertilpasning Eyvind Lyches vei 10 i 2018 og 21,5 mill. i 2019. I tillegg kommer 270,8 mill. til formuesbevarende vedlikehold og oppgradering som er belastet investeringsbudsjettet.

²⁾ Arealene inkluderer førskolelokaler, skolelokaler, institusjonslokaler, idrettsbygg, kulturbygg og administrasjonslokaler (Kommunegården medtatt i sin helhet).

Utvikling areal formålsbygg i kvm	2017	2018	2019
Samlet areal på formålsbyggene (eide)	480 120	489 314	507 263
Samlet areal på formålsbyggene (leide)	108 952	100 922	96 495

Bærum kommune har følgende eierposisjoner/-interesser

Aksjeselskap	Selskapsform	Eierandel
Bærum Kommunale Eiendomsselskap AS (BKE AS)	Aksjeselskap	100 %
ARBA AS	Aksjeselskap	100 %
Vårt Sandvika AS	Aksjeselskap	20 %
Simula School of Research and Innovation AS	Aksjeselskap	9,24 %
Filmparken AS – Jar	Aksjeselskap	0,17 %
Centro Asistencial Noruego SLU (CAN)	Spansk andelsselskap	100 %
Asker og Bærum brannvesen IKS	Interkommunalt selskap	67 %
Asker og Bærum vannverk IKS	Interkommunalt selskap	50 %
VEAS (Vestfjorden avløpselskap)	Kommunelovens § 27-samarbeid	21,5 %
KLP (andel i forhold til pensjonsmidler sykepleiere)	Gjensidig forsikringsselskap	
Bærum kommunale pensjonskasse	Selveiende institusjon	

I 2019 vedtok kommunestyret rutiner for valg av styremedlemmer til selskaper der kommunen har eierinteresser, samt å opprette et styrekandidatregister. Selskapet VEAS er inne i en omdanningsfase, og kommunestyret har som en av tre eiere vedtatt en

omdanning til aksjeselskap. Bærum kommune deltok ikke i aksjeutvidelsen i SIMULA, og kommunens eierandel ble redusert fra 14,28 prosent til 9,24 prosent. Eierutvalget har gjennomført eier-/dialogmøter med de selskapene hvor kommunen har en betydelig eierinteresse.

13 POLITISK STYRINGSSYSTEM

Bærum kommune styres etter formannskapsmodellen. Den kjennetegnes ved at de øverste organene, som ikke er direkte folkevalgte, blir valgt etter forholdstallsprinsippet.

Kommunestyret

Kommunestyret er kommunens øverste styringsorgan og har ansvar for kommunens samlede virksomhet. Kommunestyret handler på vegne av kommunen i alle saker som ikke er delegert til andre kommunale organer.

Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019 ble avholdt 9. september. Valgdeltakelsen var på 70,84 prosent, en

betydelig økning fra 2015 da valgdeltakelsen var 63,6 prosent. Andelen stemmer avgitt på forhånd, var 35,6 prosent.

Før valget besto kommunestyret av følgende ni partier: H, Ap, V, FrP, MDG, SV, Pp, Rødt og KrF. Det nyvalgte kommunestyret for perioden 2019–2023 består av 51 representanter fra ti partier:

Kommunestyret avviklet totalt ni møter i 2019: seks møter før valget og tre møter etter. Totalt ble det behandlet 151 saker.

Folkevalgtopplæring

Kommunen holdt opplæring for de folkevalgte 8. og 9. november. Oppmøtet var svært høyt. Programmet var utviklet av kommunedirektør i samarbeid med politisk sekretariat, og tilbakemeldingene fra deltagerne var svært gode. Kafédialog, spørsmål med bruk av Mentimeter og forberedte innlegg fra talerstolen i kommunestyresalen var noen av suksessfaktorene.

Formannskapet

Formannskapet velges av og blant kommunestyrets medlemmer etter partienes forholdsvis representasjon i kommunestyret. Ordfører og varaordfører skal være medlem av formannskapet. Formannskapet økte fra 13 til 15 medlemmer etter valget. Formannskapet behandlet 227 saker i 2019.

Politisk utvalgsstruktur

Kommunestyret har opprettet åtte politiske utvalg. Disse er: hovedutvalg barn og unge, hovedutvalg bistand og omsorg, hovedutvalg miljø, idrett og kultur, planutvalget, eierutvalget, utvalg for samarbeid, klageutvalget og kontrollutvalget. Utvalgene har avgjørelsesmyndighet innenfor sine områder og rammer som er gitt i lov eller vedtatt i kommunestyret. Kommunen har videre et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd.

Interkommunalt politisk råd for Asker og Bærum

Før jul vedtok kommunestyrene i Asker og Bærum at det skal opprettes et interkommunalt politisk råd for Asker og Bærum. Formålet med rådet er at kommunene kan samordne og fremme politiske interesser overfor statlige og regionale myndigheter. Rådet består av seks faste medlemmer, tre fra hver kommune. Mandatet til E18-utvalget og sykehusutvalget videreføres i det nye samarbeidsrådet.

Utvalgenes reisevirksomhet, befaringer og studieturer

De politiske utvalgene og rådene har gjennomført studieturer, befaringer og liknende internt i Bærum og i tilliggende kommuner. I tillegg har det vært gjennomført følgende utenlandsturer:

- Planutvalget: studietur til København 17.–19. januar med tema *Byutvikling med særlig vekt på å hente idéer til sjøfronten i Sandvika*.
- Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur: studietur til Århus og København 28.–30. mars med tema *Kunst og kultur i by- og stedsutvikling*.
- Hovedutvalg bistand og omsorg: studietur til Fredriksberg kommune 8.–10. mai med tema *Psykisk helse og rusmiddelbruk og unge samt borgere med behov for bostøtte*.

Forvaltning av rådhuset

Den daglige forvaltningen og driften av rådhuset ivaretas av politisk sekretariat og kommunens eiendomsavdeling i fellesskap. I 2019 ble oppussingen av kommunens formannskapssal ferdigstilt. Salen har fått nytt møtebord med moderne tekniske møteavviklingsløsninger.

Politisk sekretariat / ordførerens kontor

Politisk sekretariat dekker de praktiske sekretariatsfunksjonene for den politiske virksomheten i Bærum kommune. Sekretariatet har ansvaret for den praktiske tilretteleggingen og gjennomføringen av valg og for den årlige TV-aksjonen.

Ordførerens kontor planlegger, forbereder og bistår ved gjennomføring av representasjonsoppgaver for politisk ledelse. Sekretariatet bistår i utarbeidelse av presentasjoner, tekster til media og taleskriving.

Ordfører deltar regelmessig på seminarer, konferanser, folkemøter, bedriftsbesøk, prisutdelinger, kulturarrangementer og jubileer og markeringer, herunder 8. og 17. mai. Hun bidrar også med hilsener i programblader og jubileumstidsskrifter.

Den politiske ledelsen er på vegne av kommunen jevnlig vertskap for ulike tilstelninger og arrangementer, som for eksempel redningsdåd, idrettsgalla, frivillighetsfester, åpent rådhus, miljøsertifisering og julaften for enslige i rådhuset. Alle innbyggere som fyller 100 år, får en hilsen eller et besøk av ordfører.

Fra høsten 2019 har kommunen fått varaordfører på heltid. Varaordfører bistår med å ivareta ordførers representasjons- og ledelsesoppgaver.

TV-aksjonen

I 2019 gikk innsamlingen til organisasjonen CAREs arbeid for å skape et bedre liv for kvinner i noen av verdens mest sårbare områder. Bærum kommune samlet inn 6 381 471 kroner – og passerte 2018 med 6 754 kroner.

Borgerlige vielser

I sitt andre år som vigselsmyndighet utførte kommunen 166 vielser, én vielse mer enn året før, hvorav 30 på engelsk. Det ble utført 30 lørdagsvielser, og 13 par ble viet i selskapslokaler eller private hjem/hager.

Formannskapets og politiske utvalgs disposisjonsposter

Budsjettet for formannskapets og politiske utvalgs disposisjonsposter var i 2019 på til sammen 2 787 500 kroner. Totalt 1 000 275 kroner er brukt til innkjøp, donasjoner, gaver og andre tiltak. En mer detaljert oversikt over bruken av midlene fra disposisjonspostene vil komme i årsmeldingen fra Politisk sekretariat.

Sammen skaper vi fremtiden

Mangfold | Raushet | Bærekraft